

Møte fredag den 8. desember kl. 10

President: Gunnar Breimo

Dagsorden (nr. 29):

1. Innstilling fra utenrikskomiteen om Svalbardbudsjettet 2001
(Budsjett-innst. S. nr. 14 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001))
2. Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2001 vedkommende Utenriksdepartementet m.v.
(Budsjett-innst. S. nr. 3 (2000-2001), St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 6 (2000-2001))
3. Innstilling fra utenrikskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2000 under kapittel administrerte av Utenriksdepartementet
(Innst. S. nr. 73 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 29 (2000-2001))
4. Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke om eksport av forsvarsmateriell fra Norge i 1999
(Innst. S. nr. 49 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 45 (1999-2000))
5. Innstilling fra utenrikskomiteen om overenskomster inngått med fremmede makter i 1998
(Innst. S. nr. 41 (2000-2001))
6. Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til at Norge deltar i den femte kapitalpåfyllingen i Det internasjonale fondet for jordbruksutvikling (IFAD)
(Innst. S. nr. 40 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 10 (2000-2001))
7. Referat

Presidenten: Representantene Fridtjof Frank Gundersen, Finn Kristian Marthinsen, Laila Kaland og Odd Eriksen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagens møte – om nødvendig – fortsetter utover den reglementsmessige tid, kl. 15, til dagens kart er ferdigbehandlet. – Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1

Innstilling fra utenrikskomiteen om Svalbardbudsjettet 2001 (Budsjett-innst. S. nr. 14 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 1 (2000-2001))

Kirsti Kolle Grøndahl (A) (ordfører for saken): Stortinget hadde en grundig drøfting av svalbardpolitikken 6. juni i år. Debatten viste at det var bred enighet om hovedtrekkene i norsk svalbardpolitikk. Derfor vil jeg bare knytte noen få merknader til det foreliggende forslag til svalbardbudsjett og til komiteens innstilling.

I budsjettforslaget har departementet på en oversiktlig og grei måte redegjort for hvordan Innst. S. nr. 196 for 1999-2000 nå blir fulgt opp. I samarbeid med berørte parter arbeides det intenst og systematisk for å få nød-

vendig lovverk og forskrifter på plass i god tid, slik at valg kan avholdes høsten 2001 og Longyearbyen lokalstyre kan bli opprettet ved neste årsskifte. Stortinget ser også fram til å få oversendt forslag til miljølov for Svalbard og forslag til nye verneområder.

Budsjettet er i seg selv et nøkternt budsjett. Utover en dobling av bevilgningene til Svalbardrådet inneholder det ingen vesentlige endringer. Komiteen har imidlertid funnet det nødvendig å understreke at det må finnes en god løsning på energiforsynings- og fjernvarmespørsmålet, og at kostnadene til en slik løsning må dekkes utenfor de nåværende rammene til Svalbard Samfunnsdrift AS – SSD. Jeg regner med at dette blir ordnet i god tid før SSD blir overført til Longyearbyen lokalstyre om ca. et år.

I Innst. S. nr. 196 gav en samlet komite sterk støtte til de foreliggende planene om å etablere Svalbard Forskningspark. Vi mente den gang – og mener fortsatt – at det haster med å komme i gang med dette arbeidet for ikke å tape initiativ og entusiasme. Jeg er derfor glad for at en enstemmig kirke-, utdannings- og forskningskomite i Budsjett-innst. S. nr. 12 foreslår å bevilge 2 mill. kr til planlegging og prosjektering av forskningsparken, for det er et stort behov for fortgang i saken. Universitetsbygningen er allerede i trangeste laget for den virksomheten som nå foregår. En fysisk samling av alle de akademiske miljøene i Longyearbyen, Svalbard Museum, magasin for arkeologisk og kulturhistorisk materiale og et informasjonssenter for Svalbards natur og miljø vil utvilsomt kunne gi betydelig synergieffekt. Slik det nå tegner til, er det grunn til å tro at byggingen av forskningsparken kan komme i gang i 2002.

Bevilgninger til kulldriften og Store Norske Spitsbergen Kulkompani, – SNSK – er ikke del av det budsjettet vi behandler i dag. Jeg vil imidlertid opplyse at merknaden i innstillingen som henviser til at det ikke er foreslått noen særskilt bevilgning til SNSK/kulldriften over Næringsdepartementets budsjett for 2001, er feil. Nærings- og handelsdepartementet har nemlig i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 7, som ble lagt fram 10. november, foreslått at det likevel bevilges 61 mill. kr i tilskudd til SNSK. Begrunnelsen er at den likviditetsmessige situasjonen for selskapet har forverret seg vesentlig sammenliknet med tidligere overslag, og at det derfor er nødvendig å bevilge driftstilskudd for å sikre videreføringen av driften inntil spørsmålet om permanent drift blir behandlet av Stortinget i vårsesjonen. Disse pengene ble bevilget i Stortinget 6. desember. For øvrig avventer utenrikskomiteen den varslede proposisjonen fra Regjeringen og den derav følgende stortingsbehandlingen, som vil avklare spørsmålet om fortsatt kulldrift på Svalbard.

Regjeringens forslag til bevilgninger til Norsk Polarinstitut på Miljøverndepartementets budsjett blir tradisjonelt behandlet av utenrikskomiteen. Komiteen har sjelden hatt merknader til Regjeringens forslag. Når flertallet i år retter søkelyset mot bevilgningsforslaget til Norsk Polarinstitut, er det fordi flytteprosessen fra Oslo til Tromsø nå endelig er sluttført, ny forskningsstasjon i Ny-Ålesund er bygd og avlesningsstasjonen på Zeppelinfjellet er ferdigstilt. I tillegg er det investert betydelige

ressurser i utstyr og ikke minst på å bygge opp kompetansen i Tromsø og på Svalbard.

En formidabel innsats er gjort. Totalt sett et sted mellom 400 og 500 mill. kr er i løpet av 1990-tallet investert i tilknytning til Norsk Polarinstitutt. Nå er endelig tiden kommet til å høste etterspurte resultater av denne satsingen, resultater i form av forskning som kan gi økt kunnskap og innsikt innenfor sentrale områder som forurensning og klima. De store investeringene er gjort; nå må det finnes en god balanse mellom midler til drift av bygninger, infrastruktur og utstyr på den ene siden og forskningsaktivitet på den andre.

Men hva leser vi av budsjettet? Forskningsmidlene til Polarinstituttet er ytterligere redusert. Litt satt på spissen kan man si at Polarinstituttet i dag har en rekke dyktige forskere som sitter i førsteklasses kontorer og i omgivelser med tipp topp utstyr og logistikk, men de mangler de pengene som skal til for å komme seg ut av kontorene, penger til å drive aktiv forskning for. Dette var vel ikke meningen da Stortinget i begynnelsen av 1990-tallet trappet opp innsatsen i nord?

Denne realiteten kan man fortvile over, men når det er sagt, vil jeg ikke oppfordre noen til å bli sittende med hendene i fanget og håpe at situasjonen forbedrer seg av seg selv, tvert imot. Det er Polarinstituttets tunge plikt innenfor de gitte rammer å finne en mest mulig forsvarlig balanse mellom drift og aktivitet, mellom forvaltning og forskning og mellom prioriterte forskningsinnsatser i Antarktis og i Arktis. Og selv om det er mange områder der det er vanskelig – enn si umulig – å skaffe til veie eksterne midler, er det nødvendig for Polarinstituttet å være aktivt på søken etter forskningsstøtte fra andre institusjoner og organisasjoner, fra næringslivet, Norges forskningsråd og EU.

I dag er det slik at departementet, SFT, Riksantikvaren, Direktoratet for naturforvaltning og Polarinstituttet hver for seg har forvalteransvar for Svalbard på ulike områder. Spørsmålet som bør stilles, er om forvalteroppgavene mellom institusjonene er godt og tydelig nok fordelt, eller om det skjer overlapping og endog kompetansekamp. Uansett tror jeg det ville være nyttig om miljøvernministeren kunne gjennomgå oppgavefordelingen mellom de ulike institusjonene – dobbeltarbeid er dårlig bruk av midlene. Jeg føler meg overbevist om at en slik gjennomgang også vil føre til at det blir mulig å frigjøre midler fra forvaltning til forskning. For Polarinstituttets vedkommende er forvalteroppgaven i hovedsak knyttet til rådgivning, og forskningen skal gi grunnlag for det rådgivningsoppdraget instituttet har vis-à-vis myndighetene. Dette forhold bør kanskje tydeligere enn i dag avspeiles og gjenspeiles i Polarinstituttets interne prioriteringer.

Med disse merknadene anbefaler jeg innstillingen om Svalbardbudsjettet og forslag til bevilgning på kap. 1471 og 4471, Norsk Polarinstitutt.

Statsråd Hanne Harlem: St.meld. nr. 9 for 1999-2000, om Svalbard, ble fremlagt for vel et år siden. I meldingen ble det foretatt en bred gjennomgang av ut-

viklingen innenfor de ulike samfunnsområdene siden forrige generelle stortingsmelding om Svalbard, som ble fremmet i 1985. Videre ble det redegjort for mål, prioriteringer og virkemidler som bør gjelde for den videre utviklingen på øygruppen.

Det ble i meldingen understreket at de overordnede mål for norsk svalbardpolitikk må styre utviklingen på øygruppen, som:

- en konsekvent og fast håndhevelse av suvereniteten
- korrekt overholdelse av Svalbardtraktaten og kontroll med at traktaten blir etterlevd
- bevaring av ro og stabilitet i området
- bevaring av områdets særegne villmarksnatur
- opprettholdelse av norske samfunn på øygruppen

Disse målene har ligget fast i lang tid og har hatt bred politisk oppslutning.

Stortinget behandlet meldingen 6. juni i år. Stortinget sluttet seg til mål og virkemidler for svalbardpolitikken og til de hovedutfordringer for den videre utvikling som blir skissert i meldingen.

Regjeringen vil i tiden fremover følge opp de forslag som er fremmet i meldingen og de føringer Stortinget har gitt i innstillingen. Det må i den forbindelse tas stilling til flere saker av betydning for den videre utviklingen på øygruppen. Sakene hører inn under ulike fagdepartementer og angår sentrale temaer i norsk svalbardpolitikk. Jeg nevner stikkord som:

- spørsmålet om videre norsk kulldrift
- samfunnsutviklingen i de norske samfunnene på øygruppen, særlig etablering av lokaldemokrati i Longyearbyen
- etablering av Svalbard Forskningspark
- etablering av nye verneområder på Svalbard som omfatter biologisk produktive områder på øygruppen, herunder forholdet til eksisterende næringsvirksomhet i disse områdene

Regjeringen vil komme tilbake til disse sakene overfor Stortinget i tur og orden.

For Justisdepartementet som koordinerende departement for svalbardpolitikken er det viktig at utviklingen på Svalbard ses samlet, og at målene for norsk svalbardpolitikk ligger til grunn for de politiske beslutninger som treffes.

Svalbardtraktaten legger begrensninger på adgangen til å oppkreve skatter og avgifter på Svalbard og på anvendelsen av disse midlene. Dette er bakgrunnen for at det utarbeides et eget svalbardbudsjett som fremmes av Justisdepartementet samtidig med statsbudsjettet.

Svalbardbudsjettet har to hoveddeler. For det første gis det en samlet oversikt over hvilke tiltak Regjeringen vil fremme under de ulike fagdepartementers budsjettkapitler. Dette gir Stortinget en årlig gjennomgang av de statlige bevilgninger til svalbardformål. For 2001 foreslås det bevilget netto ca. 290 mill. kr til svalbardformål over statsbudsjettet.

For det andre fremmes det forslag til bevilgninger til det som i hovedsak kan kalles administrasjonen av Svalbard. Svalbardbudsjettet for 2001 har en totalramme på vel 94 mill. kr. Dette er i stor grad et driftsbudsjett. I for-

slaget legges det opp til å videreføre bevilgningen til etatene på tilnærmet samme nivå som for inneværende år. Det foreslås imidlertid å doble tilskuddet til Svalbardrådet, slik at rådet kan forberede overgangen til økt lokal-demokrati, som skal innføres fra 1. januar 2002. Dette er en prosess som ble vedtatt igangsatt gjennom behandlingen av stortingsmeldingen, og som man vil komme tilbake til ved behandling av statsbudsjettet for 2002.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 1095)

S a k n r . 2

Innstilling fra utenrikskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2001 vedkommende Utenriksdepartementet m.v. (Budsjett-innst. S. nr. 3 (2000-2001), St.prp. nr. 1 (2000-2001) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 6 (2000-2001))

Presidenten: Presidenten vil foreslå at lengste taletid for hovedtalerne fra hver partigruppe samt medlemmer av Regjeringen settes til 10 minutter, og for øvrige talere 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe, og inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

– Det anses vedtatt.

Einar Steensnæs (KrF) (komiteens leder): Rammekområde 4 har en nettoramme på vel 15 milliarder kr. Det meste av dette ligger under programområde 03 Internasjonal bistand, med vel 12 milliarder kr. 2,4 milliarder kr. går til utenriksforvaltningen på programområde 02. Det er derfor ikke all verdens handlefrihet innen den vedtatte rammen til å foreta eventuelle om-disponeringer og om-prioriteringer i dette programområdet. Men noen endringer er likevel gjennomført, og det skal jeg komme tilbake til.

I bunnen for budsjettoppbygget ligger for det første Regjeringens budsjettforslag slik det fremgår av St.prp. nr.1 Tillegg nr.6. Den vedtatte budsjettammen bygger så på den fremforhandlede budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene. Deretter har sentrumspartiene og Arbeiderpartiet i utenrikskomiteen blitt enige om enkelte justeringer innenfor den vedtatte rammen.

Høyre og SV legger frem sine egne alternative budsjettforslag innen den vedtatte rammen. Også Fremskrittspartiet har sitt eget budsjettalternativ. Men siden deres forslag avviker fra den vedtatte totalrammen, vil det ikke bli votert særskilt over dette forslaget.

Når det gjelder Regjeringens budsjettforslag, er Kristelig Folkeparti og sentrumspartiene glad for at Regjeringen stadfester målet om å avsette 1 pst. av BNI til internasjonal, ODA-godkjent bistand. Med et stadig voksende BNI og en budsjettamme som må ta nødvendig hensyn både til økonomisk stabilitet og til høyt prioriterte oppgaver i det

innenlandske forbruket, må det ligge en bevisst vilje til prioritering bak for å nå et slikt mål. Jeg synes derfor utviklingsministeren har gjort en god jobb for å få på plass de vel 1,5 milliarder kr som var nødvendig for i hvert fall å holde nivået på bistanden oppe på samme budsjetterte nivå som i 1999 og 2000. Det fortjener statsråden og Regjeringen ros og anerkjennelse for. At nivået på bistanden i 1999 kom opp i 0,91 pst. til slutt og vil synke under 0,8 pst. på årets regnskap, er en annen sak. Men skal vi nå målsettingen om 1 pst. av BNI, slik Regjeringen har forpliktet seg på, må opptrappingen snart begynne. Det må være neste utfordring. Og jeg ønsker statsråden lykke til med det arbeidet som nok allerede er påbegynt som forberedelse til Regjeringens budsjettkonferanse over nyttår. Det vil være flertall i Stortinget for en slik opptrapping dersom Regjeringen legger grunnlaget for det.

Kristelig Folkeparti og de øvrige sentrumspartiene har hatt en felles prioritering under budsjettarbeidet med vektlegging på internasjonal solidaritet, fred og sikkerhet, demokrati og menneskerettigheter som de grunnleggende verdier vi ønsket skulle prege utenriksbudsjettet. Vi mener budsjettavtalen med Arbeiderpartiet har sikret en slik prioritering. Samtidig må vi følge opp gjennom forpliktende avtaler og internasjonalt samarbeid for å sikre en mer rettferdig verdenshandel og en bedre beskyttelse av det globale miljøet. Dette definerer vi som hovedoppgavene for norsk utenrikspolitikk.

Sentrumspartiene fikk i budsjettforliket gjennomslag for at Regjeringen nå skal utrede etableringen av et utviklingsfond. Dette fondet vil kunne spille en viktig rolle som et nytt instrument i gjennomføringen av opptrappingsplanen for bistanden, samtidig som dette også representerer en mer solidarisk forvaltning av de store petroleumsinntektene vi nå får til disposisjon.

Jeg er glad for at utviklingsministeren, i et intervju med avisa Vårt Land den 29. november, er åpen for å etablere et slikt utviklingsfond. Hun peker i intervjuet på noe meget viktig, nemlig at den vedvarende høye oljeprisen medfører betydelige endringer av handelsbetingelsene. Mens mange u-land rammes av den høye oljeprisen, profiterer Norge som oljeeksportør sterkt på det høye prisnivået. Statsråden sier til Vårt Land:

«Vi ønsker derfor å se på om vi kan være med på tiltak som kompenserer for noen av de negative virkningene for de fattigste landene.»

Det er svært positivt. Jeg håper en utredning om de tekniske og praktiske spørsmålene knyttet til et slikt fond kan utredes snarest, slik at statsråden kan presentere et opplegg i sin bistandspolitiske redegjørelse i mai. Da vil det være mulig å fatte de nødvendige vedtak før sommeren og etablere fondet i forslaget til statsbudsjett for 2002. Jeg ser gjerne at statsråden kommenterer en slik mulig fremdriftsplan.

Innenfor den vedtatte budsjettammen har sentrumspartiene og Arbeiderpartiet forhandlet seg fram til noen endringer på Utenriksdepartementets budsjett. Kap. 154 post 71 Tilskudd via frivillige organisasjoner, er økt med 25 mill. kr, med tilsvarende reduksjon av kap. 157 post 72.

Og kap. 150, som gjelder regionbevilgning for samarbeidsland i Afrika, er økt med 20 mill. kr med tilsvarende reduksjon av kap. 161 FN-organisasjoner.

Beløpene er forholdsvis begrensede, men viktige likevel. Vi mener det er en styrke at Norge bevisst satser på et samspill av flere kanaler for bistand, slik som multilaterale organisasjoner, stat-til-stat-samarbeid via NORAD, mellomfolkelig samarbeid via frivillige organisasjoner og samarbeid mellom bedrifter og faglige institusjoner i nord og sør. Vi ønsker å understreke at de forskjellige bistandskanalene har ulike fortrinn som bevisst må utnyttes innenfor en helhetlig sørpolitikk. Her er vi faktisk usikre på Regjeringens egne prioriteringer. Det kommer stadig mange positive formuleringer fra Regjeringen om de frivillige organisasjonenes betydning og rolle i bistandsarbeidet. Men vi mener samtidig å kunne se en økende tendens til å prioritere multilaterale organisasjoner, særlig FN-systemet, på bekostning av de frivillige organisasjonene, og ser gjerne at utenriksministeren og utviklingsministeren kommenterer dette forholdet.

Atlas-alliansen samordner bistanden til funksjonshemmede i utviklingslandene. Bak Atlas-alliansen står flere av de funksjonshemmedes organisasjoner som har fått et økende problem med å finansiere den fastsatte egenandelen på 20 pst. Hele komiteen har forståelse for at det er behov for å vurdere egenandelen for Atlas-alliansen på nytt. Et flertall, alle unntatt SV, mener dette bør drøftes nærmere av Stortinget på et seinere tidspunkt, men ber samtidig departementet finne en midlertidig ordning for 2001 som kan sikre Atlas-alliansens videre drift. SV vil foreslå at det allerede nå blir vedtatt en halvering av egenandelen til 10 pst. Jeg kan da konstatere at Atlas-alliansen uansett har fått gjennomslag for sitt syn og ønske når det gjelder år 2001, men at bestemmelsen for den permanente ordningen må utstå til Stortinget får anledning til å drøfte dette nærmere. Dette er en konklusjon som jeg for min del er glad for, og som nok også Atlas-alliansen vil kunne leve med.

Til slutt noe om Europa-forskningen. En samlet komite peker her på betydningen av at forskningsmiljøer med ulik profil og innfallsvinkler, både tradisjonell og langsiktig forskning og utrednings- og informasjonsvirksomhet, får plass innenfor budsjetttrammene. Det er på denne bakgrunn man må se komiteens enstemmige tilslutning til at Europaprogrammet får videreført sin støtte på 5 mill. kr også for neste år. Det er i dag kommet en felles reaksjon fra tunge og forskjellige forskningsmiljøer på denne øremerkingen av Europa-forskningsmidler til én instans, nemlig Europaprogrammet. Denne reaksjonen finner jeg for min del forståelig, men jeg tror den eneste naturlige løsningen på dette dilemma er å øke posten for forskning på Europa-spørsmål. Det vil også, slik jeg ser det, være den eneste naturlige løsningen ut fra Norges sterke ønske om å følge tett utviklingen i Europa.

Det har også vært debatt omkring overføringen av ordninger under NORAD til NORFUND. I denne debatten har det vært fremholdt en bekymring for at de små prosjekter skulle komme i en klemme, ettersom NORFUND normalt ikke har en låneportefølje under en halv

million kr. Dette har komiteen hatt egne høringer om. Vi finner det derfor tilfredsstillende, ut fra de forsikringer og den avklaringen som også statsråden har gitt i eget brev, å kunne slutte oss til Regjeringens forslag. Med den innramming som også flertallet har gitt, nemlig at fattigdomsorientering ikke skal svekkes, og at det ikke skal være en økt bruk av bunden bistand, har vi tillit til at denne ordningen vil fungere. Jeg vil bare på egne og Kristelig Folkepartis vegne understreke at når det gjelder fattigdomsorienteringen, må den gjelde de aller fattigste landene og ikke mellominntektslandene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siri Frost Sterri (H): Representanten Steensnæs startet innlegget sitt med å stadfeste Kristelig Folkepartis mål om at bistanden skal nå opp i 1 pst. av BNI. Samtidig må Kristelig Folkeparti være klar over at et hovedproblem for u-landene er at de er avhengig av bistandspenger fremfor å få solgt varene sine til i-land som Norge.

Jeg fant i Kapital nr. 17 for i år et interessant intervju med Steensnæs. Han blir bl.a. på slutten av dette intervjuet stilt spørsmål i forbindelse med det at u-landene skal få solgt mer av sine varer:

«– Teknisk sett er det vel ganske enkelt å avvikle egne handelsmurer?»

Til det svarer Steensnæs:

«– Problemet er at noen grep berører grunnleggende nasjonale interesser. Det er ikke så enkelt å legge om dette. »

Videre spørsmål fra journalisten og svar fra Steensnæs:

«– Enklere da med u-hjelp, selv om det er mindre effektivt. Virker det ikke litt hyklersk?»

– Hyklersk var nå et ord jeg ikke ville bruke. Men tallene understreker jo behovet for strukturelle endringer.

– Ta igjen og gi bort, da. Det uttrykket kan vi kanskje bruke?

– Ja, det er jeg enig i.»

Vi har også et annet godt norsk ord som dekker den holdningen fra Kristelig Folkeparti som Steensnæs gjør seg til talsmann for, nemlig: dobbeltmoral. Jeg vil gjerne ha Steensnæs' kommentar til dette, spesielt i lys av at EU-landene nå har tatt et initiativ overfor WTO-forhandlingene om å frita de fattigste 48 landene for all toll og importrestriksjon i forhold til å få solgt sine varer til i-landene.

Einar Steensnæs (KrF): Representanten Frost Sterri refererte til min innledning om bistanden. Da jeg sa at det er viktig at vi holder på målsettingen om 1 pst. på BNI, refererte jeg til sentrums felles merknad om at vi samtidig må legge til rette for økt handel, og for at utviklingslandene på denne måten får utviklet sin egen økonomi, som kan bedre levestandarden for den alminnelige befolkning. Det må være en balanse i dette. Norge må også være villig til å se sine egne interesser i forhold til de interesser som vi skal fremme på vegne av de fattigste land. Det bør vi ha råd til som et rikt land. Sentrums-

regjeringen gjorde viktige grep for å lette handelen for de fattigste landene.

Jeg synes nok at representanten Frost Sterri går veldig høyt på banen når hun tar i bruk begrep som dobbeltmoral. For hvis det skal være balanse i dette, bør Frost Sterri gå til sitt eget partis budsjettforslag. Hun bør se på om hun og hennes parti har hatt den rette balanse i forhold til å kunne bruke såpass sterke ord fra denne talerstol som snakk om dobbeltmoral, for da må det også fra Høyres side være en vilje til å øke bistanden. Høyre har gjennom år systematisk saldert sine budsjett ved å ta penger fra de fattigste landene. Ved å redusere bistanden med milliarder av kroner får Høyre også penger til skattelette til egne innbyggere. Jeg vil gjerne returnere en utfordring til Høyre: Synes Høyre det er en godkjent form for moral?

Haakon Blankenborg (A): Takk vere Framstegspartiet ser det også i år ut til at alle andre er samde om heile budsjettet for Utenriksdepartementet, fordi avstanden er så stor mellom dei og alle oss andre. Til og med Høgres avvik på bistandsbudsjettet ser nokså lite ut i forhold til det som Framstegspartiet driv med.

Men når representanten Steensnæs har ei slik mystisk framstilling av at Arbeidarpartiet er imot frivillige organisasjonar og ønskjer å redusere dei frivillige organisasjonanes engasjement i norsk utviklingssamarbeid, er det ein påstand som ikkje er dokumentert. Snarare tvert imot meiner vi at dei frivillige organisasjonane spelar ei viktig rolle, og det gir seg også uttrykk i budsjettet. Både det som går direkte til dei frivillige organisasjonane, og alt det som dei frivillige organisasjonane kan gjere seg nytte av av ressursar over andre budsjett – det vil seie der det står oppført på formål og land – vil nok dei frivillige organisasjonane gjere seg nytte av på same måten som dei også kan gjere seg nytte av løyvingar til dei multinasjonale organisasjonane, som f.eks. FN.

Eg trudde at eit mål som vi også var samde om – på same måten som vi er samde om store delar av budsjettet – var å styrkje FN. Då blir det litt merkeleg det inntrykket som Steensnæs gir av at vi no har styrkt FN for mykje. Eg ville jo tru at på grunn av den styrkinga av FN som budsjettforslaget la opp til – og som budsjettforliket følgjer opp veldig langt på veg, for reduksjonen er svært liten – burde vi heller slå fast at vi ønskjer eit sterkt FN, at det kostar, og at den aukinga i forhold til multilaterale organisasjonar er noko som Stortinget støttar. Det ville vere ei korrekt framstilling av det som er fleirtalets haldning her i salen, ikkje at det blir framstilt slik dei tidlegare regjeringspartia meiner, at det no blir for mye ressursar til FN frå Norge.

Einar Steensnæs (KrF): Jeg er glad for representanten Blankenborgs gjentatte understrekning av at Arbeidarpartiet fremdeles ser på de frivillige organisasjonene som ett av flere viktige verktøy både når det gjelder nødhjelp og mer langsiktig bistand.

Grunnen til at jeg stilte dette spørsmålet, først og fremst til utviklingsministeren og utenriksministeren, var for så vidt mer de to proposisjonene som Stortinget har

hatt til behandling, først St.prp. nr. 5, hvor det ble lagt inn en merknad i forhold til det klare kuttet i humanitær bistand til de to største frivillige organisasjonene som jobber innenfor feltet, nemlig Kirkens Nødhjelp og Røde Kors, og når en så fikk anledning til å saldere budsjettet på ny på grunn av frigjorte midler innenfor ODA-godkjente flyktningsutgifter innenlands som viste seg å være mindre enn antatt, så en igjen betydelig satsing innenfor FN-systemet, men altså fremdeles ikke noe av den oppretting vi hadde håpet på i forhold til de to nevnte organisasjonene.

Kristelig Folkeparti for sin del støtter utvetydig satsingen innenfor FN-systemet og mener at det er viktig. Det har ikke bare med det å gjøre at vi har fått fast sete i Sikkerhetsrådet, men det har faktisk med det å gjøre at vi på den måten også ønsker å markere en solidaritet og et felles løft sammen med andre land i FN-systemet. Så det er ingen tvil om at vi står bak en felles holdning i dette storting om å bidra gjennom FN-systemet. Men som jeg pekte på i mitt innlegg, vi ønsker en balanse, og vi kan ikke se at Regjeringen i de to nevnte proposisjonene har hatt denne nødvendige balansen for øye i sine forslag.

Lisbet Rugtvedt (SV): Med den høye profilen som sentrumsregjeringen hadde på bistandspolitikken, var det overraskende at budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrum inneholdt så lite nytt på bistandsfeltet. Punktet om utviklingsfond er svært positivt, men dette burde ikke kreve så omfattende utredninger at det ikke hadde vært mulig å sette av noen midler allerede på årets budsjett.

I grell kontrast til dette står sentrums kamp for kuttet i matmomsen, som altså innebærer at vi skal bruke enorme midler til bevilgning til billigere mat for velfødde nordmenn. Hvordan samsvarer egentlig dette med Kristelig Folkepartis prioriteringer?

Einar Steensnæs (KrF): Jeg tror nok et realistisk utgangspunkt for forklaringen på den uenigheten det her er mellom SV og sentrumspartiene til tross for at vi står sammen om målsettingen når det gjelder bistand, er at vi har et ulikt syn på viktigheten av og det forstandige i å halvere matmomsen. Det er ett realistisk utgangspunkt. Et annet utgangspunkt er nok at SV ser annerledes på budsjettbalansen og hvor mye penger det er mulig å bruke over statsbudsjettet uten at stabiliteten i økonomien forstyrres.

Innenfor en realistisk økonomisk ramme mener vi at vi har vært med på et budsjettopplegg sammen med Arbeiderpartiet som er forsvarlig, som tar vare på grunnleggende hensyn til økonomisk stabilitet, samtidig som vi har bidratt til fornuftige og nødvendige langsiktige grep for å øke kvaliteten på bistanden. Utviklingsfondet er et slikt grep som jeg er glad for at SV er enig i og støtter varmt. Det har jeg merket meg i SVs egen særmerknad. At SV så har 5 milliarder kr ekstra utenom den budsjett-rammen som Arbeiderpartiet og sentrumspartiene er blitt enige om, er en historie for seg, men det speiler mer det

økonomiske synet som SV har i forhold til det sentrums-partiene står for, enn en uenighet om viktigheten av å prioritere slike tiltak.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Marit Nybakk (A): Regjeringens framlegg til utenriksbudsjett og budsjettforliket mellom Arbeiderpartiet og sentrum sikrer en profil der bistand, sørpolitikk, handel og arbeid i internasjonale organisasjoner ses i en sammenheng og inngår som en integrert del av norsk utenrikspolitikk. Det tar utgangspunkt i vår rolle som en europeisk nasjon kombinert med en erkjennelse av vårt globale ansvar. Utenrikspolitikken skal fremme Norges interesser og sikkerhet, bidra til internasjonal utjamning, rettferdighet, demokrati og fred og verne fundamentale menneskerettigheter.

I vår bistands- og utenrikspolitikk legger Norge vekt på å fremme de verdiene vårt eget samfunn er tuftet på: demokrati og velferdsstat kombinert med en fungerende markedsøkonomi, i tillegg til likestilling mellom kvinner og menn, et velfungerende arbeidsliv og stor grad av folkelig deltakelse.

Dette er på mange måter den nordiske dimensjon i politikken, der vår utenrikspolitikk blir relevant for folk flest, for et meningsfylt og menneskeverdig liv.

Fattigdommen er fortsatt den største utfordringen i vår tid, også i våre nærområder, og er tett knyttet opp til fred, sikkerhet og miljø. Konflikt- og fredsarbeid er helt avgjørende for at mennesker i store deler av verden skal få sine drømmer og framtidshåp oppfylt. Derfor er konfliktforebygging og konfliktløsning en viktig del av norsk utenrikspolitikk.

Det bistandsbudsjettet vi vedtar i dag, har en økning på 1,5 milliarder kr. I tillegg øker støtten til Sentral- og Øst-Europa med hele 60 pst. Komiteflertallet slutter seg til det som er hovedmålet for norsk bistand: fattigdomsreduksjon. FN definerer utvikling som en utvidelse av menneskers valgmuligheter, muligheter til utdanning, helse og rent vann. Fattigdom innebærer å bli nektet disse valgmulighetene. Norsk bistands- og utenrikspolitikk er bl.a. rettet mot FNs og OECDs internasjonale utviklingsmål om å redusere andelen av verdens befolkning som lever i fattigdom, med minst 50 pst. innen 2015, som det også står i budsjettproposisjonen.

Et foruroligende trekk ved utviklingen er at fattigdommen feminiseres. To tredjedeler av verdens fattige er kvinner. Diskriminering og undertrykking av kvinner er et hinder for å bekjempe fattigdom og dermed et hinder for utvikling. Derfor skal likestillingsaspektet integreres i alt utviklingsarbeid. Det er nødvendig at det satses på kvinner i det enkelte bistandsprosjekt, og at Norge både bilateralt og via FN-systemet bidrar til at jenter får utdanning, helsetilbud og sikres grunnleggende menneskerettigheter.

Bistand bidrar best til fattigdomsreduksjon i land som fører en sunn økonomisk og sosial politikk. Dagens budsjettvedtak viser at dette er viktige hensyn i norsk bistand. Utviklingen i Zimbabwe og Nicaragua får conse-

kvenser selv om langsiktige prosjekter sikres ved videreføring gjennom andre kanaler. Endringer foreslås også i landrammene for land som Eritrea og Etiopia av samme grunn.

Norsk bistand legger vekt på at det vi bidrar med, gir langsiktig og varig effekt. Formålet er det primære, så får vi finne de mest hensiktsmessige måter å kanalisere vår bistand på med det som utgangspunkt. Det er viktig at de ulike aktører inngår i en helhetlig norsk utviklings- og bistandsstrategi. Like viktig er det å få til et helhetlig rammeverk for utviklingssamarbeid i det enkelte land, slik det presenteres i Verdensbankens Comprehensive Development Framework. Her må det ses på utvikling i bredden: næringsinvesteringer, handel, utvikling av demokratiske institusjoner og godt styresett, helse og utdanning.

Budsjettet for 2001 bærer preg av en erkjennelse av at godt styresett og oppbygging av sentrale rettsstatsfunksjoner inngår som en integrert del av bistanden. Våre samarbeidsland både i sør og i våre nærområder i nordøst trenger en velfungerende offentlig sektor og et sivilt samfunn der folket selv utgjør de lokale nettverk gjennom deltakelse og engasjement. FNs utviklingsprogram, UNDP, har foreslått at minst 3 pst. av bistanden bør gå til nasjonale NGO-ers informasjonsarbeid. Våre egne frivillige bistands- og nødhjelpsorganisasjoner spiller en svært viktig rolle også i forhold til lokale folkelige bevegelser og gjør for øvrig en formidabel innsats for fattigdomsbekjempelse i det enkelte land. Siden komiteen tidligere har bedt om en vurdering av effekten av de frivillige organisasjonenes bistandsprosjekter og nødhjelp, kommer vi tilbake til dette ved en senere anledning.

Budsjettet inneholder en opptrapping av den multilaterale bistanden, også i erkjennelsen av at det er viktig at FN beholder og utvikler sin selvstendige stilling som bistandsaktør. Nå er det særskilt viktig det arbeidet FN-organisasjonene utfører i Afrika, både når det gjelder konfliktløsning og langsiktig utviklingsarbeid. Målet om fattigdomsbekjempelse står i sentrum for innsatsen i Afrika, der det i budsjettet legges vekt på den regionale dimensjonen. Politikken overfor Afrika må normaliseres og ha bredde. Bistand må også her ses i sammenheng med næringsutvikling, handel, gjeld og bilaterale politiske kontakter. Omleggingen av næringslivsordningene må også ses i en slik sammenheng.

Den foruroligende spredningen av aids i det sørlige Afrika gjør at vi må prioritere innsatsen mot hiv og aids, noe vi gjør i regi av multilaterale organisasjoner. Det samme er tilfellet med vaksinerings av barn gjennom vaksineprogrammet GAVI.

Sikring av stabile og forutsigbare forhold i våre nærområder, i nært samarbeid med EU, er et hovedsiktemål for utenrikspolitikken. UNDPs siste rapport forteller oss at 150 millioner mennesker i post-sovjetiske områder lever i ytterste fattigdom. Det spesielle ved disse er en levestandardsenkning som er unik i historien. Her er det store regionale skillelinjer, også innenfor dagens Russland. Nordvest-Russland hører med blant de verst stilte, med strenge klimatiske forhold og miljødeleggelser. I

budsjettet legges det opp til at Nordvest-Russland og de baltiske land også i 2001 skal være prioriterte områder for innsatsen under Samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa. Barentssamarbeidet, som ble startet i 1993, er betydningsfullt for å utvikle sameksistens i nord og folk til folk-samarbeid, i tillegg til atomsikkerhet gjennom Handlingsplanen for atomsaker og tiltak for næringsutvikling. En bærekraftig utvikling i Nordvest-Russland må innebære et bredt spekter av tiltak basert på samarbeid mellom *likeverdige partnere*. I et slikt samarbeid er EUs nordiske medlemmer både avgjørende aktører og premissleverandører. Jeg vil også vise til EUs nordlige dimensjon, hvor vi er veldig opptatt av å få til en skikkelig substans.

Budsjettet inneholder en handlingsplan med støtte til de land som nå søker om EU-medlemskap. EU-utvidelsen vil styrke stabiliteten i Sentral-Europa og utvide det indre marked, noe som også får konsekvenser for EØS-avtalen.

Et svært positivt innslag i budsjettet er en betydelig styrking av bevilgningen til internasjonal presse-, kultur- og informasjonsformål, noe som muliggjør både markedsføring av Norge i utlandet og et aktivt kultursamarbeid over landegrensene.

Til slutt: Fremskrittspartiet stiller seg som vanlig på sidelinjen med sin motstand mot bistand. Et kuriøst innslag er det at partiet likevel vil gi bistand til Bangladesh. En av Fremskrittspartiets stortingsrepresentanter har visstnok vært i Bangladesh og opplevd problemene ved selvsyn. Jeg hadde nær sagt: Vi får sende flere ut. Det blir på en måte en slags utgift, ikke til inntekts, men til utgifts ervervelse.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siri Frost Sterri (H): Høyre er glad for at det er en enstemmig komite som vil videreføre bevilgninger til Europaprogrammet med 5 mill. kr i neste års budsjett, og også komitelederen, Steensnæs, understreket at dette var viktig. Men samtidig gjorde han oppmerksom på et brev som vi alle har fått pr. telefaks i dag, fra seks forskningsinstitusjoner som bl.a. driver med Europa-forskning. I slutten av det brevet heter det bl.a.:

«Midlene til Europaforskning er knappe, særlig sett i forhold til betydningen av den politiske omformingen som nå foregår i vår verdensdel. Vi håper derfor at det ved neste anledning blir stilt større midler til rådighet.»

Steensnæs' kommentar til dette var at eneste løsning er å øke posten til Europa-forskning. Det er også naturlig, sa han. Det er vi fra Høyre veldig enig i. Og det er forunderlig at ikke Regjeringen i utgangspunktet har foreslått å øke budsjettposten til Europa-forskning, som er så viktig for Norge.

Men når Steensnæs uttrykte seg slik, betyr det at forlikspartnerne i dette budsjettet – med andre ord også Arbeiderpartiet – er enig i at Europa-forskning generelt bør styrkes, slik Høyre faktisk foreslår i sitt alternative budsjett? Og betyr det at man derfor fra forlikspartnerne vil komme tilbake til dette spørsmålet om en tilleggsbevilgning til Europa-forskning på et senere tidspunkt?

Marit Nybakk (A): Jeg tror ikke jeg fra denne talerstol her og nå skal forskuttere verken framtidige budsjetter eller behandling av Europa-meldingen. Men jeg vil gjerne understreke at vi som politikere har, i en verden i omstilling, et økende behov for gode utenrikspolitiske forskningsmiljøer, miljøer som både har den tilstrekkelige kapasitet og kompetanse til å skaffe det norske samfunnet kunnskap om de omstillingene som skjer både globalt og i våre nærområder i Europa. En slik forskning skal jo være med på å skaffe fram et kunnskapsgrunnlag for vår forståelse av verden rundt oss, inkludert et grunnlag for de vedtak som skal fattes av regjering og storting. Og da vil jeg legge vekt på at jeg tror at vi trenger forskningsmiljøer med ulik profil og ulike innfallsvinkler. Det betyr at vi har behov for Europaprogrammet til mer kortsiktig utredningsarbeid og informasjon til oss som politikere, men vi har også behov for langsiktig forskning, f.eks. i regi av Norsk Utenrikspolitisk Institutt, Fredsforskningsinstituttet eller andre forskningsmiljøer i universitetsregi.

Vi har i den merknaden som nå er lagt inn fra flertallet i komiteen, og som også representanten Frost Sterri er med på store deler av, vist til den behandlingen som kommer i forbindelse med Europa-meldingen, hvor det også kan være aktuelt å se nettopp på forskning knyttet til Europa-formål. For øvrig er det slik at vi har antydning at Europaprogrammet nå skal få 5 mill. kr på budsjettet for 2001. Det muliggjør også at det blir igjen penger til prosjekttiltak til andre forskningsmiljøer enn Europaprogrammet.

Johan J. Jakobsen (Sp): Jeg vil ta opp et tema som allerede har vært framme i debatten. I Regjeringens forslag til bistandsbudsjett kom som kjent – og nevnt tidligere – de frivillige organisasjonene ganske dårlig ut. Nå har Haakon Blankenborg på Arbeiderpartiets vegne forsikret at Arbeiderpartiet fortsatt vil legge stor vekt på den frivillige sektoren, men som sagt, tallenes tale gir et noe annet bilde. Nå ble dette delvis rettet opp i budsjettinnstillingen, og all honnør til Arbeiderpartiet for det. Det hører også med til historien at det ikke var bare i bistandsbudsjettet at de frivillige organisasjonene kom dårlig ut. En kan vel faktisk langt på vei si at det var et gjennomgående trekk i statsbudsjettet for 2001.

Forsikringene fra Haakon Blankenborg var veldig positive – at Arbeiderpartiet fortsatt vil legge stor vekt på de frivillige organisasjonenes rolle i bistandspolitikken. Mot denne bakgrunn vil jeg stille følgende spørsmål til Arbeiderpartiets hovedtalskvinne i denne debatten: Er Marit Nybakk enig i at de frivillige organisasjonene bør få sin del av veksten i bistandsbudsjettet, i og med at det åpenbart også i Arbeiderpartiet gjør seg gjeldende den oppfatning at de gjør en stor og viktig jobb i bistandspolitikken?

Marit Nybakk (A): Som hovedprinsipp mener jeg at vi i bistanden må se på mål og effekt, og deretter finne ut hvilke aktører som best kan drive de enkelte prosjektene. De enkelte aktører i bistandsarbeidet må også ses innenfor en helhetlig norsk utviklingsstrategi. Like viktig er

det å få et helhetlig rammeverk og en koordinering mellom de ulike bistandsaktørene i mottakerlandene.

Jeg er enig i at de frivillige organisasjonene er en særdeles viktig kanal for norsk bistand. Ikke minst tror jeg det gjelder i bekjempelse av fattigdom. Og det er mange små prosjekter på grasrotnivå som utføres av frivillige organisasjoner og deres lokale kontaktorganisasjoner.

Jeg tror det er viktig at vi som en del av den norske bistandspolitikken satser på både de små og de store frivillige organisasjonene, som hver for seg spiller litt ulike roller. Jeg har selv stilt opp for tre helt ulike frivillige organisasjoner i høst og mener det er viktig at også vi som er politikere, støtter det arbeidet de utfører.

Det er klart at de frivillige organisasjonene skal ha sin del av bistandsbudsjettet, men jeg vil igjen understreke at vi må se på formålet med og effekten av bistanden. Og så må vi se på hvilke kanaler og hvilke aktører som vi bevilger penger gjennom for å nå våre mål nettopp innen bistand, og på vår utviklingsstrategi.

Lisbet Rugtvedt (SV): Jeg har merket meg representanten Marit Nybakks engasjement for kvinner i utenriks- og bistandsdebatter, og jeg er veldig glad for det.

Det jeg er skuffet over, er at Arbeiderpartiet ikke har vært villig til å se på det forslaget som vi har lagt inn i budsjettet, om at det skal bevilges midler til et prosjekt rettet mot rehabilitering av kvinner som er blitt utsatt for seksualisert vold i krigssammenheng. Det er ikke veldig mye penger vi foreslår, og vi kunne godt ha vært med på å diskutere hvordan pengene kunne dekket inn. Men jeg vil spørre: Hva er bakgrunnen for at en ikke har kunnet ta opp denne idéen? Og hva kunne i tilfelle være en alternativ måte å reise denne problematikken på, en problematikk vi synes er veldig viktig, og som er for lite synliggjort i bistandspolitikken?

Marit Nybakk (A): Hele budsjettet for 2001 har på utenrikssiden og bistandssiden en erkjennelse av at det er viktig å satse på kvinner i de enkelte prosjektene. Det er viktig å satse på kvinner når det gjelder små prosjekter, det er viktig å satse på kvinner i forbindelse med mikro-kreditter, og det er også viktig å satse på helse og utdanning, fordi to tredjedeler av de fattige i verden faktisk er kvinner.

Like viktig er det – som representanten her tar opp – å se på den undertrykkingen og de bruddene på menneskerettighetene som skjer i forhold til kvinner rundt omkring i verden. Mange FN-organisasjoner gjør en formidabel jobb når det gjelder å bedre livsvilkårene og sikre menneskerettighetene for kvinner. I den forbindelse vil jeg vise til de midlene som nå blir kanalisert gjennom FN-systemet. Jeg er den første til å underskrive på at vold mot kvinner er et viktig hinder for utvikling rundt omkring i verden. Verdens Helseorganisasjon går f.eks. nå aktivt inn i arbeidet mot omskjæring og kan komme til å lykkes, rett og slett fordi de nå har gjort dette til et hel-seproblem mer enn til et direkte kvinneproblem.

Jeg mener at de punktene som representanten Rugtvedt tar opp, er ivaretatt innenfor det budsjettforliket som nå foreligger mellom Arbeiderpartiet og sentrum.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Fridtjof Frank Gundersen (Frp): I motsetning til mange tidligere debatter har denne ikke vært en manning omkringing hvor stor prosent av BNP som ydes til utviklingshjelp. Man har mer konsentrert seg om å diskutere enkelte poster på budsjettet og hva man bør prioritere, og det synes jeg er et fremskritt. Flertallet har tidligere i grunnen bare appellert til befolkningens blinde giverglede og har rettet en moralsk pekefinger mot oss som først og fremst har vært opptatt av mer dokumenterbare resultater.

Fremskrittspartiet er sterkt interessert i å hjelpe u-landene, men vi vil gjøre det på en annen måte enn flertallet. Vi støtter fullt ut katastrofehjelpe og humanitær hjelp. Når det gjelder Bangladesh, er det riktig som det ble påpekt, at en av våre representanter har vært der og egentlig fikk inntrykk av at det var et konstant katastrofeområde, ikke minst på grunn av oversvømmelsene.

Fremskrittspartiet er derimot motstander av prosjektarbeid og såkalt næringsutvikling basert på u-hjelpsmidler. Grunnen til vårt nei er at en slik pengetilførsel utenfra fremmer korrupsjon og fører til at pengene havner i hendene på noen få. Vi har eksempler på at afrikanske statsledere har plassert opptil 8 milliarder dollar i utenlandske banker, dvs. det samme beløp som vedkommende land i løpet av ti år har mottatt i utviklingshjelp.

Nordmenn har dessuten ikke kunnskap og kulturforståelse nok til å lede prosjekter i u-land. Det har i Norge dannet seg noe man kan kalle en egen u-hjelpslobby, som har egeninteresse av størst mulig u-hjelp. Den består av norsk u-hjelpspersonale hjemme og ute, av norsk utenriksstjeneste, som føler seg vel ved og føler sin prestisje høynet ved at Norge yter en stor andel av BNP til u-hjelp, av norske såkalte frivillige organisasjoner som finansieres av u-hjelpsmidler, og av deler av næringslivet som oppnår kontrakter via u-hjelpsmidler. Disse er alle en del av den lobbyen som gjerne vil øke norsk u-hjelp.

Fremskrittspartiet vil først og fremst hjelpe u-landene gjennom et fritt varebytte, slik at deres næringsliv kan vokse frem gjennom en naturlig etterspørsel og ikke gjennom korrupperende u-hjelpsmidler. Også når det gjelder flyktninger vil Fremskrittspartiet hjelpe på en annen måte enn flertallet. Mens flertallet baserer seg på å motta asylsøkerne i Norge, vil Fremskrittspartiet hjelpe dem ved å betale for dem i nærområdene. Bare dekning av boutgifter for én flyktningfamilie i Oslo er nok til livets opphold for minst ti slike familier i flyktningenes nærområde. Fremskrittspartiet konstaterer at de asylsøkere som kommer til Norge, i stor grad er blant de mest velutdannede og velstående i sitt hjemland, og at de ville være i stand til å gjøre mer nytte for seg hjemme eller i sine nærområder.

Fremskrittspartiet er åpen for en liberal innvandringspolitikk på markedsøkonomiske kriterier. Dersom en utlending har skaffet seg en arbeidskontrakt i Norge, er han velkommen. Når arbeidskontrakten utløper og han ikke har maktet å skaffe seg en ny, må han reise ut av landet. Norge har i mellomtiden nytt godt av hans arbeidskraft,

samtidig som utlendingen har tjent godt med penger og skaffet seg nyttig arbeidserfaring slik at han kan etablere virksomhet i hjemlandet. Innvandringspolitikken bør etter Fremskrittspartiets mening tjene til gjensidig utvikling. Det er den beste formen for u-hjelpspolitik. Norsk asylinnvandringspolitikk bidrar til å tappe u-landene for deres beste menneskelige ressurser.

Som et eksempel på mislykket og kontraproduktiv u-hjelp vil jeg nevne u-hjelp til de palestinske selvstyremyndighetene. Som jeg har sagt tidligere, mottar Norsk Folkehjelp ca. 100 mill. kr årlig i statlig støtte. Samtidig har Norsk Folkehjelp utgitt brosjyrer til bruk i norske skoler. Disse inneholder en sterk fordømmelse av staten Israel. I bladet «Appell» nr. 1, 2000, påstås det at staten Israel er den eneste staten i verden som har gjort bruk av tortur til offisiell politikk. Det påstås videre at Israel driver rasepolitikk og at palestinerne er et forlatt folk i Israels lenker. Det fremheves at kvinner og barn har dødd i barsel i biler som er stoppet av israelske sjekkposter. De palestinske terroristenes ugjerninger mot sivile nevnes ikke. Slik lesning er egnet til å få norske barn til å hate jødene. Arbeiderpartiets Reiulf Steen uttalte forleden at Norsk Folkehjelp kjemper for at Holocaust aldri skal gjenta seg, men forstår åpenbart ikke at Norsk Folkehjelp gjennom slike skrifter bereder grunnen for et nytt Holocaust.

Norge har forsøkt å skape fred i Midtøsten gjennom Oslo-avtalen. Et ledd i avtalen er at partene skal forsøke å arbeide for forsoning, f.eks. ved å fjerne fiendtlig omtale i skolebøker. Det er selvsagt umulig å skape fred når folk i området fra sin tidlige barndom bli innpodet et negativt og hatefullt bilde av sine naboer, og hvor de som anvender makt og dreper, blir fremstilt som helter.

I september 2000 utgav de palestinske myndigheter 14 nye lærebøker der fred med Israel ikke engang er nevnt som en mulighet, og hvor Oslo-avtalen bare er nevnt én gang og ikke i sammenheng med fred. Lærebøkene fremstiller Israel som en illegitim stat og som en kolonialistisk erobrere. Bøkene vil ikke anerkjenne staten Israel, Israels navn eksisterer ikke på et regionalt kart og Israel er inkludert i staten Palestina. Israel er bare nevnt i vendinger preget av forakt, f.eks. i forbindelse med massakrer av palestinere. En islamittisk lærebok hevder at forsvaret av islamittisk hjemland er en overordnet religiøs plikt for enhver muslim dersom en centimeter av hans land er stjålet. Dette er intet mindre enn en religiøs oppfordring til å tilintetgjøre staten Israel.

Vi kan bare konstatere at de palestinske selvstyremyndighetene ikke er interessert i å skape forutsetninger for en forhandlingsløsning i Midtøsten, men fortsetter å fremelske hat mot israelerne. Det påstås at den norske hjelpen går til fattige, barn og syke. Men hvorfor skal vi absolutt hjelpe en statsdannelse som åpenbart ønsker krig? TV-bilder viser oss barn og unge som åpenbart er i bedre form enn man er svært mange andre steder.

Det finnes i verden millioner på millioner mennesker som sulter og har det vondt. Hvorfor skal vi absolutt støtte opp under Norsk Folkehjelp og de palestinske selvstyre-

myndighetene når de er i ferd med å berede grunnen for et nytt Holocaust?

Før øvrig – jeg ser at jeg har ett minutt igjen – har jeg en liten kommentar til Marit Nybakks ønske om spesielt å hjelpe kvinner, ut fra at kvinner utgjør to tredjedeler av befolkningen i noen av disse landene. Det ser jeg som et forsøk på å knytte dette til en populær norsk kvinnesaksargumentasjon for å gjøre u-hjelpen mer populær. Hvorfor ikke heller konsentrere seg om barn som har det vondt, aids-rammede som har det vondt, syke og pleietrengende eldre? Hvorfor absolutt konsentrere seg om kvinner, særlig når de utgjør to tredjedeler av befolkningen? Jeg har vanskelig for å forstå den prioriteringen som noe annet enn en appell til en slags vag følelse av at kvinnesak er en god sak.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kjell Engebretsen (A): Det er sagt tidligere at skillelinjene i norsk utenrikspolitisk debatt går mellom Fremskrittspartiet og de øvrige partiene, og det er nok riktig. Det er der vi ser de store skillelinjene. Mellom de øvrige partiene er forskjellen relativt marginal. Tradisjonelt har vi diskutert med Fremskrittspartiet deres holdning til bistand og hjelp til utvikling i de fattige land. Det har vi vel etter hvert gitt opp å diskutere med Fremskrittspartiet.

Men Fremskrittspartiet har også en del andre litt rare tilnærminger til vår utenrikspolitikk, og en av de tingene er at de nå i dette budsjettet vil redusere vårt diplomatiske arbeid rundt omkring i verden med 10 pst. Det virker litt som «tenk på et tall». 77 mill. kr. skal de redusere vårt diplomatiske arbeid med i visse land – i land med totalitære regimer, som de sier. Men det er overhodet ikke noe konkret om hvor dette skal skje, det er en løselig idé som kastes ut.

Så sier representanten Gundersen nå – og jeg vil gjerne at han skal være så vennlig å utdype det litt – at når Norge gir asyl til mennesker, så er vi med og utarmer landet de kommer fra. For å få asyl er man forfulgt, man har ingen rolle, man må komme seg unna av hensyn til sin egen og familiens sikkerhet og liv. Og så sier Fridtjof Frank Gundersen at man kanskje bør sørge for at disse blir der – altså de som er forfulgt i disse landene, skal vi ikke ta inn, men sende tilbake igjen eller avvise, slik at de kan være med og styrke det landet som under nåværende regime ikke ønsker å ha dem der.

Jeg ser gjerne at Fridtjof Frank Gundersen utdyper det litt.

Fridtjof Frank Gundersen (Frp): Ja, dette var jo en vanlig replikk, men replikkens innhold var heldigvis nytt.

Når det gjelder at vi ikke har spesifisert hvor utenrikstjenesten bør begrense sine utgifter, så overlater vi faktisk det til Utenriksdepartementet, med vår velvillige veiledning. Vi mener at kontakt med totalitære regimer kan reduseres, og det gjelder også land som ligger oss svært fjernt, vi bør heller konsentrere oss om et mindre område

(Gundersen)

i verden, og det har også sammenheng med vårt generelle syn på u-hjelp.

Når det gjelder dette med asyl, vet jo spørgeren like godt som meg at det er ytterst få som får asyl i Norge. De som er asylsøkere, og som blir her, får jo opphold på humanitært grunnlag. Det vil altså si at man ikke har funnet det bevist at de tilfredsstiller FN's flyktningkonvensjons krav, som er overført til norsk lovgivning. De har rett og slett på et eller annet humanitært grunnlag fått opphold her. Så det er egentlig svaret. Vi mener at det er ytterst få som vil bli forfulgt i sine hjemland. Når de får opphold på humanitært grunnlag her, er det etter vår mening stort sett på feilaktige premisser. De burde heller reise tilbake. Som de mest kvalifiserte og mest aktive og de som har mest penger, kan de gjøre nytte for seg i hjemlandet eller i nærområdene.

Lars Sponheim (V): Det er utvilsomt et marked ute blant folk for en del av den politikken overfor fattige land som Fremskrittspartiet gir uttrykk for. Men utover det er representanten Gundersen også en prinsipielt liberalistisk tenkende politiker, og det er i den sammenheng jeg ønsker å utfordre ham på noen resonnementer.

Han gir uttrykk for at Fremskrittspartiets politikk overfor u-land – som han mener er god, men annerledes enn andre partiers, hvilket er rett, iallfall at den er annerledes – går ut på at en ønsker demokrati og markedsøkonomi, mest mulig fritt varebytte. Summen av det skal gi de ønskede løsninger om individuell frihet for alle mennesker, som jeg tror jeg har forstått at Gundersen går inn for. La meg også si at jeg tror de fleste av oss andre er opptatt av at det både skal være en god demokratisk utvikling, at vi skal ha demokrati i alle land, og at markedsøkonomien er hovedverktøyet for å frembringe velstand i brutto. Men Fremskrittspartiet mener det er tilstrekkelig. Vi andre mener at det må noe mer til, fordi så mange av disse landene er så fattige at de fattigste der aldri har sjanse til å ta tak i den friheten som demokratiet og markedsøkonomien gir dem. Det trengs et løft over tid fra den rike del av verden for å sette de mange mennesker i stand til å ta del i dette.

Og det er her jeg er undrende til at en så prinsipielt tenkende politiker som Fridtjof Frank Gundersen ikke ser at det er nødvendig med et tungt grep fra den rike del av verden. Det holder på et vis ikke med det de antyder i innstillingen, dette Emil i Lønneberget-prinsippet om å gi ut av sin godhet, folk skal gi ut fra sin gode vilje og ikke gjennom statsbudsjettet. Hvordan vil representanten Gundersen bidra til at de fattigste i de fattige land skal kunne få ta del i den individuelle frihet ved å løfte så mye at markedsøkonomi og demokrati kan bli realiteter for dem?

Fridtjof Frank Gundersen (Frp): En del av representanten Sponheims spørsmål besvarte jeg egentlig i mitt hovedinnlegg. Vi tror altså ikke noe på disse løftene som man skal gjøre i fattige u-land. Det kalles fattige u-land, men det er vel ingen land hvor forskjellen på rik og fattig er så stor som akkurat i disse u-landene, hvor det er grupper og stammer som sitter på enorme verdier,

som de da på grunn av ustabiliteten i eget land plasserer i utlandet. Det er de som behersker de militære styrker, som behersker politiet, og som beskytter makten i det herskende politiske parti. At vi ved hjelp av penger skal bidra til at et slikt land blir demokratisk, har vi vanskelig for å forstå er mulig, og jo mer vi tenker over det, jo større problemer ser vi med en slik måte å skape demokrati på ved hjelp av norske penger. Jeg synes også at resultatene av u-hjelpen der hvor vi faktisk har ydet mest, har vært elendige. Vi kan jo bare se på Sri Lanka, hvor vi faktisk har klart å bidra så mye at de har klart å holde en krig gående i ti år – det er det vi har oppnådd der. Og disse fattigste landene i Afrika har vi hjulpet hele tiden. Det er en rekke u-land som ikke har fått noen vesentlig hjelp; de har etter hvert klart seg bra. Så jeg tror hele denne metoden å skape et liberalt samfunn på, er forfeilet.

Haakon Blankenborg (A): Det følgende kan sikkert høyrast ut som diletanteri, men som eit parti som er Stortingets nest største – i alle fall i dag – er det nødvendig å krevje litt konsekvens i det som blir sagt frå Framstegspartiet.

Først til spørsmålet om totalitære regime og diplomatisk representasjon, der hr. Gundersen drar seg unna å konkretisere. Men det har vore diskusjonar om Framstegspartiets haldning til totalitære eller ikkje-totalitære regime her før.

Lat meg nemne eit par eksempel og høyre om det vil falle inn under kategorien totalitære regime der Framstegspartiet ikkje ville hatt diplomatisk representasjon. Pinochets Chile har vore nemnt her tidlegare. Det er kanskje eit regime der Framstegspartiet ikkje ville hatt diplomatisk representasjon. Francos Spania og eit militært styrt Sør-Korea har vore diskutert tidlegare, så vidt eg hugsar med ikkje altfor negativ omtale frå Framstegspartiet. Er dette typen totalitære regime der Framstegspartiet vil trekkje tilbake den diplomatiske representasjonen?

Så til spørsmålet om innvandring og asylantar, der hr. Gundersen meiner at asylantane er dei mest velutdanna, som eigentleg burde dra tilbake dit dei kom frå, for å hjelpe til. Men han ville ha ei liberal arbeidsinnvandring etter marknadsøkonomiens prinsipp. Skal ikkje da den liberale arbeidsinnvandringa omfatte dei best utdanna, slik at også dei kan kome? Skal dette vere ei «liberal» arbeidsinnvandring der dei best utdanna, dei best kvalifiserte, skal nektast innreise fordi dei skal vere heime og gjere jobben? Då blir det ikkje særleg liberalt.

Kva slags «liberal» arbeidsinnvandring er det Framstegspartiet vil ha, som skal sikre at dei best utdanna blir der dei er? Er ikkje dette enda eit paradoks i Framstegspartiets framstilling av korleis ein skal styrkje dei fattige landa?

Fridtjof Frank Gundersen (Frp): For å ta det mest interessante spørsmålet først, dette med at vi vil ha en arbeidsinnvandring som skal være knyttet til kortsiktige arbeidskontrakter. Det ville medføre at de som kommer hit som arbeidsinnvandrere, tjener penger, de kan legge seg

opp penger, de kan også sende penger hjem til sine familier, og de får en nyttig arbeidserfaring, som kan være meget positivt når de vender tilbake. Vi er ikke for at de som kommer hit på relativt kortsiktige arbeidskontrakter, skal kunne ta med seg sin familie. Det vil være en naturlig fortsettelse for deres yrkesliv når de har lagt seg opp en del penger og fått en del erfaring, å reise tilbake til sitt hjemland. Jeg tror den logikken er holdbar.

Når det gjelder Pinochet, har Fremskrittspartiet den oppfatning at han reddet Chile fra et marxistisk diktatur, som f.eks. på Cuba. I det store og hele synes vi at det Chile som Pinochet har etterlatt seg, er bedre enn svært mange andre land. Det samme gjelder vel egentlig Francos Spania, hvor Franco i sine siste år forberedte demokratiet i Spania og en god utvikling, som senere er demonstrert. Og hvis man sammenligner Sør-Korea med Nord-Korea, som enkelte partier her i Stortinget vel har hatt en viss sympati for en tid, synes jeg Sør-Korea også kommer positivt ut.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Siri Frost Sterri (H): Norsk utenrikspolitikk bærer i stor grad preg av vårt utenforskap i EU. Regjeringen ønsker å føre en aktiv og offensiv Europa-politikk. Det er imidlertid ikke til å stikke under stol at det handler om å kompensere for at vi ikke deltar i fora hvor det europeiske samarbeidet formes. Som det står i budsjettproposisjonen:

«EU-samarbeidet videreutvikles for tiden med stor hastighet, og flere av de mest interessante utviklings-trekkene foregår på områder der Norge har liten eller ingen formell innflytelse.»

Det siste illustreres vel særlig godt ved at utenriksministeren er her i dag og ikke i Nice.

Stortinget har fått til behandling Europa-meldingen, som i full bredde setter søkelys på hvilke store utfordringer utenforskapet stiller oss overfor. Regjeringen trekker to viktige konklusjoner: for det første at EØS-avtalen er blitt relativt sett mindre viktig fordi utviklingen i det europeiske samarbeidet foregår på områder som ikke kommer inn under EØS-avtalen, og for det andre at EØS-avtalen vanskelig lar seg reforhandle. Vi skal ikke behandle den meldingen i dag, men det er åpenbart at disse faktiske forhold må få implikasjoner for ressursbruken i utenrikspolitikken. Det er rett og slett mer krevende å ivareta våre interesser når vi har valgt å stå utenfor det viktigste samarbeidet i Europa.

Toppmøtet i Nice mellom EU-landene er viktig for oss. EU legger nå grunnlaget for den forestående utvidelsen av Den europeiske union. Det er vårt nærområde det er snakk om, og om betingelser for stabilitet, demokrati og velstandsutvikling i vår egen verdensdel. Høyre mener Norge må være med og ta ansvar for denne utviklingen, selv om vi er utenfor EU. I vårt alternative budsjett legges betydelig vekt på nærområdesatsingen. Vi ønsker å øke bevilgningen til nærområdene med 200 mill. kr. Det er etter Høyres syn viktig å gi konkrete signaler til norsk næringsliv, frivillige organisasjoner og andre som

ønsker å engasjere seg i regionen, om at vi er parate til å stille midler til rådighet. Ikke minst er Høyre opptatt av å bidra til å styrke det sivile samfunn, både i Russland og i Baltikum. Derfor er det viktig å videreutvikle det folk til folk-samarbeid vi har sett utvikle seg som følge av Samarbeidsprogrammet. Høyre har også merket seg at Regjeringen i Europa-meldingen uttaler at vårt samarbeid med Russland kan møte nye utfordringer som følge av den nordlige dimensjon i EU. Regjeringen ønsker å legge vekt på at Østersjørådet og Barentsrådet tas i bruk for å iverksette den nordlige dimensjon i tillegg til EUs egne samarbeidsstrukturer med Russland. Høyre vil gjøre sitt til at vi også i praksis viser at vi prioriterer nærområdene ved å øke bevilgningene til atomsikkerhetstiltak og helse- og miljøtiltak i nordområdene.

Høyre imøteser også en drøfting av en norsk handlingsplan i forhold til søkerlandene til EU. Det er i Norges interesse at søkerlandene greier å tilpasse seg kravene som stilles til EU-medlemskap, og derigjennom skape grunnlag for stabilitet og velferd i Sentral- og Øst-Europa.

Men også hjemme er det nødvendig å øke kunnskapen om utviklingen i EU. Derfor foreslår Høyre å øke bevilgningene til opplysnings-, forsknings- og informasjonsvirksomheten om Europa med til sammen 3,5 mill. kr. Vi er glad for at en samlet komite også i år øremerker 5 mill. kr til Europaprogrammet. Europaprogrammet gir viktige innspill på ulike områder, ikke minst til oss politikere og til den aktive samfunnsdebatten. Jeg har lyst til å minne om de rundene vi allerede har hatt så langt i dagens debatt omkring Europa-forskning generelt. Jeg forstår det nå slik, ut fra det som er sagt, at forlikspartnerne vil komme tilbake til spørsmålet om økte midler til Europaforskning ved behandlingen av Europa-meldingen. Det vil vi imøteser med stor interesse fra Høyres side.

Norsk bistands- og utviklingspolitikk går sakte, men sikkert i riktig retning, sett med Høyres øyne. For det første legges det nå større vekt på andre betingelser for utvikling enn ensidig økonomisk bistand. Budsjettproposisjonen for 2001 slår fast at godt styresett er den viktigste forutsetningen for et lands utvikling. Gode ytre rammebetingelser, som f.eks. et rettferdig og forutsigbart internasjonalt handelsregime, er en annen viktig forutsetning. Høyre mener arbeidet for å forbedre utviklingslandenes rammebetingelser, i form av gjeldslette, bedret markedsadgang eller fremme av investeringer, må settes i fremste rekke. Her har imidlertid Norge et stykke å gå, etter Høyres mening. For det andre er arbeidet for å styrke kvalitetssikringen og evalueringen av norsk bistand i en positiv utvikling, selv om man etter Høyres mening ikke har kommet langt nok. Et tredje område hvor Høyre ser positive utviklingstrekk, er vektleggingen av verdiskaping gjennom næringsutvikling i utviklingslandene.

En kommentator i Dagens Næringsliv skrev den 6. desember i år at innsats overfor den fattige del av verden må bedømmes ut fra resultatet for dem som «hjelpes», ikke den gode intensjonen, som det stod.

I Norge har den gode intensjonen vært bestemmende i altfor lang tid. Vi smykker oss med en høy andel av BNI til bistand, samtidig som vi har gjort svært lite for aktivt

å bidra til økt frihandel. Det å la fattige land få ta del i markedsøkonomien er det viktigste vi kan gjøre for å bekjempe fattigdom. Høyre fremmet derfor forslag i finansdebatten om at Norge skal gå inn for å fjerne alle toll- og kvotebegrensninger på varer fra de minst utviklede landene, slik også EU har foreslått i forbindelse med WTO-forhandlingene. Det skulle vært interessant å få høre regjeringsmedlemmenes kommentar til hvordan Regjeringen vil stille seg til et slikt forslag.

Det er vårt ansvar å fokusere på hjelp til utvikling og ikke bistand til enhver form for politisk og økonomisk utvikling av den typen vi har sett i Zimbabwe. Fenomenet Mugabe er en påminnelse om at der korrupte regimer kjemper for overlevelse, oppstår det ikke bare interne konflikter. Hele regioner settes i fare og dermed også de skjøre utviklingsmuligheter som er et resultat av langvarig utviklingshjelp. Derfor er Høyre tilfreds med den tilbagemelding Regjeringen kommer med i budsjettet, nemlig at landets status som prioritert samarbeidsland opphører. Dette er i tråd med den anbefaling Høyre gav i bistandsdebatten for to år siden.

Resultatoppnåelsen og effektiviteten i norsk bistand er ikke god nok. Det har kanskje sammenheng med at målsettingene ikke er klart nok definert. Vi vet f.eks. for lite om hvilke resultater vi oppnår med vår multilaterale bistand via ulike organisasjoner – i første rekke FN. Vi vet også for lite om måloppnåelsen i de norske frivillige organisasjonene. Høyre mener én grunn til den for svake fokuseringen på resultatoppnåelse har sin rot i at det viktigste bistandspolitiske målet for denne regjering, som for den forrige, er å bruke et visst beløp penger på bistand, snarere enn å fokusere på de utviklingseffektene bistanden har.

Jeg ser imidlertid positive trekk. Regjeringen har varslet en gjennomgang av gruppen av prioriterte samarbeidsland og av land som mottar støtte over regionbevilgningene, med sikte på effektivisering av bistanden. Regjeringen sier at den vil «utarbeide nye kriterier for tildeling av midler». Høyre imøteser oppfølgingen av dette fra Regjeringens side.

Satsing på næringsutvikling er nok et positivt utviklingstrekk. Det er oppnådd en meget fruktbar dialog og et godt samarbeid mellom myndigheter og næringsliv som vil kunne gi positive ringvirkninger. Det er imidlertid grunn til å understreke at vi må ha den offentlige virkemiddelbruken under kontinuerlig oppsyn. Den subsidierte låneordningen gjennom NORFUND stiller store krav til oppfølging, evaluering og kontroll. Høyre ser gjerne at statsråden kommer tilbake til Stortinget med en gjennomgang av strategien for næringsutvikling, slik hun tar til orde for overfor utenrikskomiteen den 30. november i år.

Jeg tar med dette opp Høyres forslag i innstillingen.

Presidenten: Siri Frost Sterri har tatt opp det forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Det er etter mitt syn skuffende at Høyre i sitt alternative budsjett kutter så kraftig på bistanden til de fattige land – etter hva jeg vet,

et rekordstort kutt fra Høyres side på 2,5 milliarder kr. Det vil måtte gå ut over viktige utviklingstiltak. Dette kan ikke bortforklares ved ønsket om å legge økt vekt på frihandel, og det er etter mitt syn også dårlig i samsvar med de verdier Høyre ønsker å bygge på. Jeg hadde håpet at Høyre ville ha lyttet mer til en verdikonservativ som f.eks. Henrik Syse, som har bedt Høyre ha et helt annet engasjement i bistandspolitikken.

Men la nå det ellers ligge, for det jeg spesielt vil konsentrere meg om og be Siri Frost Sterri svare på, er Høyres syn på de frivillige organisasjonenes plass innenfor bistandsarbeidet. Høyre har jo tradisjonelt et positivt syn på frivillig engasjement og støtter frivillige organisasjoner på en rekke ulike budsjettområder. Derfor er den negative holdningen som Høyre utviser under behandlingen av bistandsbudsjettet nå i høst, desto mer overraskende. I sitt eget alternativ kutter Høyre 300 mill. kr på denne posten. Regjeringens forslag var også ganske dårlig, tatt i betraktning den generelt betydelige økningen av bistandsrammen.

Sentrumspartiene og Arbeiderpartiet har fått rettet opp noe av dette ved en økning av den aktuelle bevilgning på 25 mill. kr. Men Høyre utmerker seg ved ikke å være med på denne økningen innenfor den vedtatte rammen. Også når vi kommer til sak nr. 3 i dag, som gjelder endringer på 2000-budsjettet, glimrer Høyre med sitt fravær i merknader som påpeker viktigheten av å holde oppe bevilgningene til de frivillige organisasjonene.

Så mitt spørsmål er: Hvorfor er Høyre så negativt til frivillige organisasjoners innsats i bistandsarbeidet? Dette gjelder jo bl.a. organisasjoner som Røde Kors og Kirkens Nødhjelp. Og hvorfor er det en slik kontrast mellom det Høyre gjør i bistandsspørsmål, og det de ellers står for når det gjelder frivillige organisasjoner?

Siri Frost Sterri (H): Jeg vil fastholde at det er dobbeltmoralisme det Kristelig Folkeparti presenterer i bistandspolitikken: Det er viktig å slå seg for brystet og oppnå 1 pst. av BNI, altså sende penger til utviklingslandene, men varene sine får u-landene ikke selge på det norske marked, i hvert fall ikke landbruksvarer, fordi det kan skade norsk landbruk. Jeg synes denne måten å bygge opp barrierer og beskrankninger på overfor u-landene, som jo i høyeste grad trenger å få bygd ut sitt næringsliv, er forunderlig. Mye av det bistanden skal gå til, er dette med bedre regimer og det å få virksomhet i gang i u-landene, slik at de ikke på varig basis skal forbli fattige og avhengig av i-landenes pengeoverføringer. Jeg synes ikke det er bare å blåse av, slik Bondevik forsøker seg på ved å vise til at det kuttet Høyre foreslår i sitt alternative budsjett i størrelsesorden rundt 2,5 milliarder kr, ikke kan oppveies av at vi ønsker å bygge ned og fjerne tollbarrierene, slik at u-landene kan få selge varene sine på det norske marked.

Jeg synes også, hvis jeg kan rekke å kommentere det, at det han sa om Høyres holdning til frivillige organisasjoner, er forunderlig. Bondevik vet utmerket godt at dette ikke er riktig – at vi tvert imot gjennom vårt alternative budsjett også styrker bidragene til de frivillige organisa-

sjonene når det gjelder innsats i nærområdene, og ikke minst når det gjelder Europa-opplysning. Hvis pluss/minus 25 mill. kr skal være avgjørende for om man har et positivt eller negativt syn, da synes jeg dette blir smått.

Lisbet Rugtvedt (SV): SV er enig med Høyre i at det å bidra til atomsikkerhet i Russland og våre nærområder er svært viktig. Men for ikke så lenge siden hadde Høyre en interpellasjon i Stortinget som fokuserte på at det er langsiktige, ubrukte midler til atomsikkerhet. Problemet synes her å være at det ikke er mangel på penger, men mangel på klare avtaler med Russland som gjør at de kan komme i gang med arbeidet. Når Høyre foreslår 200 mill. kr ekstra til dette, virker det dermed som en ren demonstrasjonspolitikk fra Høyre, og det er vanskelig å se hvordan Høyre tenker seg at disse pengene kan bli brukt på en fornuftig måte i løpet av det neste året. Når Høyre finansierer sin satsing ved kutt i aktive bistandsprogrammer i Afrika og Mellom-Amerika, virker dette som svært dårlig forvaltning av bistandsmidler, etter vårt syn.

Hvordan vil Høyre forsvare denne type forvaltning av bistandsmidler, og hvordan vil man forsikre seg om at det vil være mulig å bruke de 200 mill. kr som Høyre foreslår?

Siri Frost Sterri (H): Jeg kan være enig med representanten Lisbet Rugtvedt i at det dessverre tar altfor lang tid å få til resultater når det gjelder atomoppyrddingsprogrammet, og at det dessverre i altfor lang tid har blitt stående ubenyttede midler til dette. Men det vi hele tiden har vært opptatt av å understreke, er at når det først løsner, vil pengene gå med, og vel så det. Derfor har vi vært relativt varsomme i forhold til omdisponering av store deler av disse budsjettmidlene.

Men det Lisbet Rugtvedt ikke kan ha fått med seg, er at de 200 mill. kr som Høyre foreslår i sitt alternative budsjett, også skal benyttes til samarbeidsprogrammet knyttet til Øst-Europa og Nordvest- Russland. Så med andre ord: Det er ikke øremerket atomsikkerhetstiltakene alene. Her kan vi i påvente av at det for alvor skal begynne å skje noe på atomoppyrddingssiden, vise til de enorme behovene som er, ikke minst hos våre naboer i øst i Nordvest-Russland. Jeg synes det var et tankevekkende oppslag i Aftenposten den 30. november, hvor presidenten i Norges Røde Kors, Thorvald Stoltenberg, uttalte at forholdene i Nordvest-Russland er skremmende. De ligger under fattigdomsgrensen, og de er våre nærmeste naboer. Det er et stort behov for innsats og hjelp i dette området når det gjelder mat og klær, med andre ord direkte nødhjelp, men også for å bygge opp det sivile samfunn. Så at det her skal være nok av tiltak å bruke midlene på, kan det ikke være tvil om.

Kjell Magne Bondevik (KrF): Jeg vil komme tilbake til mitt spørsmål til representanten Sterri fra min forrige replikk og anmode om at hun konsentrerer sitt svar på det mitt spørsmål egentlig gikk på, nemlig Høyres negative holdning til de frivillige organisasjonenes plass innenfor bistandsarbeidet.

Det er jo ikke riktig at dette bare dreier seg om at Høyre stemmer imot en økning på 25 mill. kr innenfor den vedtatte bistandsrammen. I tillegg til det kutter Høyre i sitt eget alternative budsjett 300 mill. kr på bevilgingen til de frivillige organisasjonene. Det er et så stort kutt at det i alvorlig grad vil gå ut over arbeidet til viktige frivillige organisasjoner som Røde Kors, Kirkens Nødhjelp, Norsk Folkehjelp og andre som driver et verdifullt arbeid på dette området. I tillegg kommer at Høyre glimrer med sitt fravær i en merknad under sak nr. 3 i dag, som også går på de frivillige organisasjonenes budsjett for inneværende år.

Jeg hadde trodd at når først Høyre har måttet oppgi sitt eget store kutt på bistandsbudsjettet på 2,5 milliarder kr, hvorav de altså tar hele 300 mill. kr fra frivillige organisasjoner, kunne de i hvert fall innenfor den rammen som blir vedtatt, og som Høyre for øvrig har forholdt seg til i innstillingen, være med på å rette opp noe av den negative behandling frivillige organisasjoner har fått. Men nei, også her glimrer Høyre med sitt fravær – sammen med Fremskrittspartiet for øvrig.

Da må jeg gjenta mitt spørsmål: Hvorfor denne gjenomgående negative holdning til frivillige organisasjoner innenfor bistandsarbeid, mens Høyre for øvrig sier at de er veldig positive til frivillige organisasjoner på en rekke andre områder i samfunnet, enten det gjelder innenfor skole eller innenfor humanitært og sosialt arbeid osv.? Hvorfor denne kontrasten mellom holdningen til frivillige organisasjoner på dette området i forhold til alle andre? Dette tror jeg er en holdning mange kommer til å merke seg at Høyre har inntatt.

Siri Frost Sterri (H): Jeg skjønner ikke helt hr. Bondeviks indignasjon, som uansett koker ned til en sak senere i dag hvor Høyre ikke vil være med – de glimrer med sitt fravær, sa Bondevik – i en merknad knyttet til bevilgninger for inneværende år, omdisponeringer i statsbudsjettet. Det er vi ikke alene om i så fall, det gjelder også Arbeiderpartiet. Det er jo en mindretallsmerknad knyttet til dette. Demonstrasjonspolitikk, ville kanskje noen også hevde. Når det gjelder dagens innstilling, koker det ned til pluss/minus 25 mill. kr, som skal utløse denne sterke indignasjonen.

Men så skal jeg gi Bondevik rett i at vi i vårt alternative budsjett opererer med helt andre tall. Men de må selvfølgelig også ses på bakgrunn av våre prioriteringer i bistandspolitikken. Vi vil gjerne understreke, som andre partier gjør, at de frivillige organisasjonene gjør en stor og uegennyttig innsats på mange områder. Nå mener Høyre at vi bør konsentrere innsatsen noe sterkere, og også vri den mer over mot våre nærområder, selv om en del av den bistanden da ikke får komme med og pynte opp i statistikker når det gjelder såkalte ODA-godkjente bevilgninger. Vi er altså ikke så opptatt av om vi når 1 pst. av BNI eller ikke i forhold til de reglene som ligger til grunn for beregningen av denne prosentandelen. Vi er opptatt av resultater, og vi synes at Norge bør ta et større ansvar ikke minst for sin nærmeste nabo i øst. Og det finnes også andre områder i våre nærområder som burde ha

krav på langt større oppmerksomhet, også fra hr. Bondeviks eget parti.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Johan J. Jakobsen (Sp): Den avtale om 2001-budsjettet som er inngått mellom sentrumspartiene og Arbeiderpartiet, fastsetter netto utgiftsramme for utenriks- og bistandsbudsjettet til nærmere 14,9 milliarder kr. Av økningen på ca. 1,8 milliarder kr i forhold til inneværende års budsjett refererer ca. 1,5 milliarder kr seg til økningen i bistandsbudsjettet. Det sier en god del om vekstkraften i norsk økonomi at denne relativt sterke økningen er nødvendig for å opprettholde – for å opprettholde – utviklingshjelpens andel på 0,89 pst. av bruttonasjonalinntekt i 2001. Og like viktig: Tallene forteller også at det er en krevende målsetting å trappe opp den norske bistanden til 1,0 pst. av bruttonasjonalinntekt, en målsetting både Arbeiderpartiet, sentrumspartiene og SV har stadfestet i denne innstillingen.

Budsjettinnstillingen fra utenrikskomiteen illustrerer hvor hovedskillelinjen i norsk politikk går når det gjelder fordeling og internasjonal solidaritet. Mens flertallet, Arbeiderpartiet, sentrumspartiene og SV, støtter totalrammen i Regjeringens forslag, foreslår Høyre i sitt alternative budsjett å kutte 2,5 milliarder kr i u-hjelpsrammen. Men Fremskrittspartiet vil redusere totalbudsjettet med over 7 milliarder kr.

Budsjettinnstillingen inneholder relativt beskjedne endringer i forhold til det opprinnelige forslag fra Regjeringen. Det skyldes først og fremst at forslaget stort sett følger opp de budsjettmessige hovedlinjer og prioriteringer som et bredt flertall i Stortinget har markert i denne perioden. De endringer som er gjennomført, er imidlertid viktige markeringer av både kurs og prioriteringer.

I Regjeringens forslag kom de frivillige organisasjonene relativt svakt ut sammenliknet med inneværende års budsjett. At Stortinget har bedt Regjeringen om å evaluere effekten av bistand og nødhjelp som kanaliseres gjennom de frivillige organisasjonene, var ikke ment som et signal om å trappe ned bevilgningene. Det er imidlertid positivt at Arbeiderpartiet er med på en økning av tilskuddet til organisasjonene med 25 mill. kr.

Et bredt flertall i Stortinget mener at fattigdomsorienteringen skal være et hovedprinsipp for norsk bistand. Etter Senterpartiets mening utgjør de frivillige organisasjonene en viktig og fattigdomsorientert kanal for norsk bistand. Det er derfor ingen grunn til at ikke organisasjonene skal få sin del av veksten i det totale bistandsbudsjettet. Dette spørsmålet vil det bli anledning til å komme tilbake til når den varslede evalueringen av organisasjonenes bistandsinnsats foreligger. Organisasjonenes arbeid avgrensner seg ikke bare til den aktive utviklingshjelp. Uten innsatsen fra organisasjonene ville det ha vært vanskelig å opprettholde styrken i solidaritetstanken i det norske folk, den solidaritetstenkning som er bærebjelken i den folkelige oppslutningen om den bistanden Norge yter.

I mai 1998 introduserte sentrumsregjeringen en gjeldsplan for de fattigste og mest gjeldstyngede utvik-

lingsland. Denne gjeldsplanen, som har fått stor internasjonal oppmerksomhet, følges opp i budsjettet for 2001. Til gjeldslettetiltak foreslås bevilget 350 mill. kr, en økning på 100 mill. kr. Det er positivt at flertallet, alle unn tatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, gir uttrykk for at slik gjeldslette er nødvendig for å hjelpe de mest gjeldstyngede utviklingsland til en ny start.

Det er en av grunn i holdningsforskjell mellom flertallets og Fremskrittspartiets syn på utviklingslandenes gjeldssituasjon. I Fremskrittspartiets alternative budsjett kan vi lese bl.a. følgende om dette spørsmålet:

«Når det gjelder u-landenes gjeldsbyrde, anser Fremskrittspartiet disse land som selvstendige stater som følgelig har et selvstendig ansvar for sine lån, og at disse blir disponert på en forsvarlig måte slik at de kan tilbakebetales i rett tid. Gjeldskrisen er først og fremst et uttrykk for at lånene bare i liten grad har blitt utnyttet til å utvikle et markedsrettet produksjonsliv, men er sløst bort på samme måte som u-hjelpsmidlene.»

Det virker som om Fremskrittspartiet ikke har noen forståelse for at den fattige befolknings primærbehov, nemlig mat, vann, helse og utdanning, nødvendigvis må rangeres foran utviklingen av et såkalt markedsrettet produksjonsliv.

Også bistanden til de prioriterte land og regioner ble foreslått redusert i budsjettforslaget fra Regjeringen. Dette skyldes dels en bevisst opptrapping av den multilaterale bistanden, dels politiske forhold i mottakerlandene. Det er f.eks. bred politisk enighet om at Zimbabwes status som prioritert samarbeidsland bringes til opphør.

Afrika er fortsatt problemområde nr. 1 når det gjelder fattigdom og sykdom. Flertallet, Arbeiderpartiet, sentrum og SV, går derfor inn for å omfordele 20 mill. kr fra bidraget til FN-organisasjoner til regionbevilgningen til land i Afrika.

En viktig grunn til å satse ekstra på Afrika er behovet for tiltak for å møte den dramatiske hiv/aidsepidemien som truer store deler av det afrikanske kontinentet. Ikke nok med at en står overfor en nesten ufattelig humanitær katastrofe, hvis en ikke får kontroll med utviklingen av hiv/aids epidemien, kan en dessuten risikere en politisk destabilisering av de verst rammede afrikanske land, noe som vil sette en stopper for enhver annen positiv utvikling. Regjeringen har varslet at den i FNs sikkerhetsråd vil fokusere på de underliggende årsaker til konflikter, og kampen mot hiv/aids hører her med som et sentralt tema. Sentrumspartiene gir i sine fellesmerknader støtte til den foreslåtte satsing på vaksineinitiativet GAVI.

I innstillingen til menneskerettighetsmeldingen la utenrikskomiteen stor vekt på det arbeid de frivillige organisasjonene legger ned i kampen for disse rettighetene. En enstemmig komite understreket at de uavhengige organisasjoner som engasjerer seg i kampen for menneskerettigheter, er viktig for dette arbeidet.

Også her er det folkelige engasjementet viktig. Utenrikskomiteen mener derfor at frivillige organisasjoner som sprer kunnskaper og holdninger om menneskerettigheter, bør få økonomisk støtte.

Det nyetablerte Falstadsenteret ved Levanger er en av de møteplasser som komiteen har fokusert på. Dette nasjonale kompetansesenter for dokumentasjon, opplæring og informasjon om krigens fangehistorie, humanitær folkerett og menneskerettigheter, har allerede etablert et omfattende nettverk som også inkluderer internasjonale menneskerettighetsinstitusjoner. Falstad-seminaret er allerede etablert som et viktig møtested for folk som er engasjert i bl.a. folkerett og menneskerettigheter. Temaet for siste seminar i oktober i år, «Den medieskapt virkelighet. Om krigspropaganda, krigs-reportasjer og menneskerettigheter», viser at Falstadsenteret arbeider med høyst dagsaktuelle problemstillinger.

Norges rolle i det nye europeiske forsvars- og sikkerhetssamarbeidet, som bl.a. inkluderer humanitære fredsoperasjoner, fordrer opplæring av personell i bl.a. humanitær folkerett og menneskerettigheter. Her bør det kunne ligge til rette for et samarbeid mellom myndighetene og det kompetansesenter Falstadsenteret representerer.

I budsjettet for 2001 følger flertallet i Stortinget opp utenrikskomiteens merknader i menneskerettighetsinnstillingen om økonomisk støtte til Falstadsenteret. I budsjettinnstillingen fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, Budsjett-innst. S. nr. 12, foreslår Arbeiderpartiet, sentrumspartiene og SV at det bevilges 2 mill. kr til Falstadsenteret.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Haakon Blankenborg (A): Dette var eit edrueleg innlegg frå hr. Jakobsen, som understreka den breie semja det er om store delar av Utanriksdepartementet sitt budsjett. Så hr. Jakobsen kunne kanskje bli den edruskapspolitiske talsmannen for sentrum, slik sett.

Men på eitt punkt trur eg at om ikkje Jakobsen, så kanskje andre frå sentrum, men kanskje òg Jakobsen, er i ferd med å gjere dei frivillige organisasjonane ei bjørneteneste ved å framstille det som om det er ei nedprioritering av dei frivillige organisasjonane i statsbudsjettet, og at Regjeringa og Arbeidarpartiet ønskjer å svekkje innsatsen til dei frivillige organisasjonane, for det er ikkje rett.

Ser ein på argumentasjonen bak dette, så blir det litt merkeleg, for på den eine sida seier han at dei frivillige organisasjonane ikkje har fått «sin del» av veksten. Men det er ingen som har «sin del» av veksten i budsjettet, for det er politisk prioritering. Det er ikkje nokon automatikk i at dersom det veks på eitt område, så skal det òg vekse på alle andre. Når ein då har valt å satse på FN-systemet, som alle er samde i, så er det ikkje slik at då kan alt anna samtidig vekse like mykje. Og i forhold til dei frivillige organisasjonane vil det vere slik at desse kan hente ut ressursar og delta i prosjekt over andre område enn dei som er øyremerkte til dei frivillige organisasjonane. Slik er det på nødhjelpsområdet, og slik er det på mange område. Så dette med «sin del» finst ikkje i budsjettet.

Dessutan dersom ein ser bakover og ser på rekneskapen, så vil ein sjå at det innan løyvingane dei siste åra nettopp har vore overføringar frå andre område, f.eks. frå

nødhjelpsområdet, til dei frivillige organisasjonane. Så Kosovo-krisa vil då blåse opp overføringane til dei frivillige organisasjonane, men heldigvis så er Kosovo-krisa i ferd med å gi seg, iallfall i nødhjelpssamanheng. Derfor vil overføringane i den samanhengen bli reduserte, og dette har òg Stortinget gått inn for i tidlegare debattar. Derfor er det naturleg at det går opp og ned når ein ser på rekneskapen, og derfor bør ein ikkje sjå på rekneskapen, men på den faktiske situasjonen.

Johan J. Jakobsen (Sp): Hr. Blankenborg mente at ein ikke burde feste seg så mye ved regnskap, men heller se på den faktiske situasjonen. Jeg kan vel også snu litt på det utsagnet ved å si at velvillige forsikringer er vel og bra, men når tallenes tale sier noe annet, så må det være grunnlag for å påpeke det.

Jeg har tidligere i debatten sagt meg svært glad for at nettopp Haakon Blankenborg i et replikkordskifte tidligere i dag har forsikret at de signaler som er gitt i budsjettet for 2001, ikke er et signal om noen nedprioritering av frivillighetssektoren i Arbeiderpartiet. Men jeg ber også om forståelse for at når dette er et gjennomgående trekk i totalbudsjettet og man i tillegg også møter noe av det samme i bistandsbudsjettet, så må det være tillatt å reise et spørsmål om dette markerer en ny holdning fra Arbeiderpartiets side når det gjelder synet på betydningen av frivillighetssektoren i Norge.

Men jeg tar til etterretning at Haakon Blankenborg, som er Arbeiderpartiets hovedtalsmann i utenriks- og bistandspolitiske spørsmål, i dag har forsikret at det som ligger i budsjettet, nærmest må oppfattes som et tilfeldig utslag. Bevilgningene går «opp og ned», for å bruke hans egne ord. Jeg er glad for at denne debatten har brakt denne avklaringen, og at det nå er grunn til å legge avgjørende vekt på at også når det gjelder politikken med hensyn til de frivillige organisasjoner, så er det et bredt flertall i Stortinget som støtter den.

Marit Nybakk (A): Jeg blir nødt til å følge opp det representanten Jakobsen nå svarer på når det gjelder de frivillige organisasjonene. Først til tallenes tale:

Norge er det landet innenfor OECD-området som yter den største andelen av sin bistand via frivillige organisasjoner. Tallene er helt annerledes for andre land, bl.a. kanaliserer Frankrike bare 1 pst. av bistandsbudsjettet sitt gjennom frivillige organisasjoner. Prosenttallene for de øvrige nordiske land er 20 for Sverige, 11 for Finland og 8,5 for Danmark. Norge gir altså en fjerdedel, 25 pst., av sin bistand gjennom frivillige organisasjoner.

Men det er for så vidt ikke hovedpoenget her. Hovedpoenget er at vi må definere formål for vår bistandspolitikk – hvor er det behov? – og så må vi finne ut hvilke aktører som best kan ivareta og utøve den bistanden vi mener det er behov for. Vi kan på en måte ikke gjøre det motsatte, å starte med å peke ut aktørene for deretter å finne ut hva slags bistand vi kan kanalisere gjennom disse aktørene. Det blir helt feil.

Bare for å følge opp det representanten Blankenborg tok opp. Kosovo er et godt eksempel, der var nødhjelps-

situasjonen slik at det var naturlig å henvende seg til de store, dominerende nødhjelpsorganisasjonene i Norge. Nå er situasjonen annerledes. Nå er det behov for mer langsiktige bistandsprosjekter, og da kan det være ulike aktører som er inne i bildet.

For øvrig vil jeg igjen understreke at de frivillige organisasjoner som vi har i Norge, er en særdeles viktig kanal, og gjør en særdeles viktig jobb, ikke minst når det gjelder fattigdomsorientert bistand.

A u d B l a t t m a n n hadde her overtatt presidentplassen.

Johan J. Jakobsen (Sp): Det er selvsagt helt riktig, som Marit Nybakk sier, nemlig at i Norge kanaliseres mer av utviklingshjelpen gjennom frivillige organisasjoner enn i knapt noe annet land. Og så kan vi jo spørre: Hvorfor er dette situasjonen? Jo, forklaringen kan ikke være noen annen enn at en i Norge har gjort så gode erfaringer med at dette er en målrettet og effektiv, og også kostnadseffektiv, måte å kanalisere hjelp til den fattige del av verden på.

Når vi har gjort denne erfaring, og det synes å være bred enighet om at dette er en effektiv og god måte å kanalisere hjelp til fattige land på, er det litt påfallende at det i en situasjon hvor totalrammen for bistand øker med ca. 1,5 milliarder kr, faktisk skjer en nedjustering av bevilgningene til de frivillige organisasjonene.

Nå har Stortinget tidligere sagt at en ønsker en evaluering av effekten av de midler som kanaliseres gjennom de frivillige organisasjoner. Men, som jeg sa i mitt innlegg, det at en har bedt om en slik evaluering, må ikke tolkes på en slik måte at det er et signal om at en skal trappe ned innsatsen.

Nå har Marit Nybakk, som Haakon Blankenborg, meget sterkt understreket at de frivillige organisasjonene gjør en stor innsats når det gjelder det som er hovedprofilen, nemlig den fattigdomsorienterte delen av norsk bistandsinnsats, og da synes jeg egentlig vi bør kunne slå oss til ro med det faktiske forhold, nemlig at det synes å være en bred enighet om at de frivillige organisasjonene spiller en slik viktig rolle, og at neste års budsjett på en mer overbevisende måte understreker at dette er situasjonen, uansett hvem som måtte fremme dette budsjettforslaget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Lisbet Rugtvedt (SV): Det internasjonale samfunn har satt seg som mål å halvere fattigdommen i verden innen år 2015. Det er et ambisiøst, men gjennomførbart mål. For å nå dette må de rikeste landene være villig til å gi bistand, men også være villig til å ettergi gjeld og arbeide for at handelsmønsteret endres, slik at fattige lands interesser blir bedre ivaretatt.

Gjennom en effektiv bistandsinnsats har vi mulighet til å være med og avhjelpe nød og menneskelige lidelser som fattigdommen fører med seg. Vi har også mulighet til å sette i gang og bidra til prosesser som fører land og

mennesker ut av fattigdom på lang sikt. Satsing på utdanning og helse er viktige nøkkelfaktorer. En annen nøkkelfaktor er byggingen av demokrati og et sterkt sivilisert samfunn. Demokrati og et styrket sivilisert samfunn er viktige forutsetninger for å skape bedre fordeling mellom fattige og rike internt i de fattige landene.

Etter SVs syn har de frivillige organisasjonene en svært viktig rolle å spille når det gjelder å bidra til utvikling av det sivile samfunnet i land som mottar norsk bistand. På samme måte som stat til stat-bistand og multilateral bistand har sine fortrinn, utgjør organisasjonene bistandskanaler som innebærer særskilte muligheter. Et forhold som etter min mening for sjelden blir nevnt, er det faktum at de store bistandsorganisasjonene i hovedsak følger en strategi hvor de arbeider tett sammen med lokale partnere, og hvor det er de lokale partnerne som i hovedsak implementerer bistanden. Denne siden ved frivillige organisasjoner vil jeg be utviklingsministeren om å vie spesielt stor oppmerksomhet i forbindelse med den gjennomgangen som er varslet når det gjelder de frivillige organisasjonene. Når vi ser på den rollen de frivillige organisasjonene spiller når det gjelder oppbygging av det sivile samfunnet gjennom samarbeid med lokale partnere, snakker vi altså om hvordan de frivillige organisasjonene kan bidra til at vi når et mål, og ikke bare som aktører.

Det er stor oppslutning om bistanden i Norge. En undersøkelse gjennomført av Statistisk sentralbyrå i vår viste at 88 pst. av de spurte var positive til norsk u-hjelp. Oppslutningen om bistand gir god trøst i en tid da det kan synes som om det kun er billigere flekk og bensin som teller. Fremskrittspartiet kan merke seg at de er i utakt med velgerne på dette området, da 67 pst. av fremskrittspartivelgerne faktisk er for u-hjelp i den undersøkelsen.

SV fremmet et forslag om en solid økning av rammene for bistandsbudsjettet i vårt alternative statsbudsjett. Vi fant rom for å øke rammen med 328 mill. kr. I vårt alternative bistandsbudsjett satte vi bl.a. av flere midler til sletting av u-landsgjeld, og vi økte bevilgningene til Afrika.

Det bistandsbudsjettet som vi i dag behandler, innebærer også en positiv vekst. Men det er ikke et framskritt i forhold til målet om 1 pst. av BNI til bistand. Det er dessuten forventet at oljeinntektene vil vokse på en slik måte at bistanden vil utgjøre mindre enn målet på 0,89 pst. som Regjeringen har oppgitt. Det er uheldig at dette målet gjentas ved hver eneste budsjettkorsvei uten at en når målet.

Tanken om å opprette et utviklingsfond kan være en bra måte å øke bistandsinnsatsen på. SV støtter derfor forslaget om at dette skal utredes.

I SVs alternative statsbudsjett la vi fram forslag om å opprette et oljefond for investeringer i de fattigste landene. Dette var altså ikke det samme som et utviklingsfond, hvor vi snakker om mer tradisjonell bistand, men en del av oljefondet, hvor vi mener at midlene skal investeres i fattige land. Vi har kalt dette et solidaritetsfond fordi vi mener at Norge må være forberedt på at dette fondet vil gi mindre avkastning enn det ordinære oljefondet. Forslaget går ut på at 5 milliarder kr av oljefondets midler avsettes til investeringer i verdens fattigste land.

Einar Steensnæs var inne på SVs forslag og ytret bekymring for inndekningen av dette. Jeg vil da presisere at vi foreslår at 5 milliarder kr av oljefondets midler skal settes av i et eget fond som investeres i de fattigste landene. Ved årets utgang vil det stå 385 milliarder kr på oljefondet, mens det i Gul bok står at det innen utgangen av neste år vil stå 589 milliarder kr på oljefondet. Og da tror vi det går ganske bra at vi kan sette av 5 milliarder kr av disse midlene til investeringer i de fattigste landene.

Vi ser ikke at disse to forslagene om fond står i motsetning til hverandre. Slik vi i dag sylter og salter ned oljepenger, burde vi både kunne sette av flere oljepenger til tradisjonell bistand, og vi burde kunne rette noen av oljeinvesteringene våre mot de fattigste landene med sikte på å bidra til næringsutvikling.

SV har gang på gang tatt opp den uheldige praksisen ved at utgifter til flyktninger i Norge skal belastes bistandsbudsjettet. Denne posten har nå kommet opp i over 800 mill. kr. Bare i år vokser posten med over 200 mill. kr. Dette er med på å gi en skjev framstilling av realitetene i bistandsbudsjettet. Det er også uklart hvorfor denne posten skal vokse så kraftig når midler på denne posten i år måtte omdisponeres fordi ikke alle midlene ville bli brukt. I inneværende år er det, ifølge UDI, hele 215 mill. kr av midlene som ikke vil bli brukt.

I det budsjettforslaget vi i dag fremmer innenfor rammen, foreslår vi derfor et moderat kutt i kap. 195 på 60 mill. kr. Dette er midler som vi mener bør komme til anvendelse på andre områder.

For det første foreslår vi en økning i den humanitære bistanden til Kosovo. Vi er urolig for at Regjeringen legger opp til en for rask dreining av Kosovo-bistanden over på institusjonsbygging. Det er fremdeles behov for å støtte bl.a. husbygging og annen humanitær innsats i Kosovo.

Vi fremmer også forslag om at det bør settes av midler til å sette i gang et internasjonalt prosjekt rettet mot kvinner som er utsatt for seksuelle overgrep som ledd i krigføring. Vi vet at dette er et stort problem både i Kosovo, Rwanda og andre steder. Tabu og skamforestillinger er med på å usynliggjøre disse problemene og forsterke problemene hos de kvinner og barn som er rammet. Som sagt er jeg skuffet over at komiteen ikke har ønsket å være med på å heise denne problemstillingen sammen med SV. At det står mye fornuftig om kvinner generelt i bistandsbudsjettet, holder ikke, vi er også nødt til å adressere dette spesielle problemet helt konkret.

SV foreslår økte midler til utenrikspolitisk forskning. Det er behov for å styrke forskning som dreier seg om bl.a. folkeretten og nye konfliktformer.

Vi foreslår også en betydelig økning når det gjelder midler til internasjonalt arbeid på klimafeltet. Det pussige været vi har hatt i Norge i høst, den skremmende veksten i tilfeller av ekstremt vær internasjonalt kombinert med forskningsrapporter gjør at stadig flere erkjenner at klimaendringene er reelle, og at det haster med å sette inn tiltak.

Midler til næringslivssatsing er blitt en betydelig del av bistandsbudsjettet. SV er ikke i tvil om at det er en

fordel å trekke norsk næringsliv med i bistandsarbeidet. Vi er heller ikke i tvil om at det må satses på næringsutvikling som en del av fattigdomsbekjempelsen. Det vi er i tvil om, er om de ordningene vi har i dag, er effektive nok. Vi ønsker at det skal foretas en gjennomgang med sikte på å finne ut om flere av midlene til næringsstøtting burde gått direkte til u-land, med andre ord om for mange av disse midlene går tilbake til oss selv.

Den norske gjeldsplanen var et viktig skritt i riktig retning for en anstendig norsk gjeldspolitik. Vi mener nå at det er på tide å gå et skritt lenger. SV fremmer derfor forslag om at det skal lages en revidert gjeldsplan, hvor det legges opp til sletting av gjeld også overfor vanskeligstilte mellominntektsland.

Sammen med sentrum fremmer SV forslag om at Regjeringen skal utrede ordninger som kan legge bedre til rette for at organisasjoner kan arbeide med påvirkning i forhold til EU og EØS. Vi ser dette som viktig både i forhold til å skape en bedre debatt om EU- og EØS-spørsmål i Norge og for å gi organisasjonene mulighet til å påvirke i erkjennelsen av at mange beslutninger som berører bl.a. miljø og helse, nå blir avgjort utenfor Norge.

SV er med på å fortsatt støtte Europa-programmet, og vi har merket oss den positive konklusjonen som evalueringen av programmet gav. Vi mener likevel at de seks forskningsinstituttene som har skrevet brev til utenrikskomiteen, har gode poeng når de etterspør midler til Europa-forskning utover Europaprogrammet. SV mener derfor at utenrikskomiteen må komme tilbake til dette under behandlingen av Europa-meldingen og her legge føringer for hvordan forskningen om Europa kan styrkes.

Jeg tar opp SVs forslag og det forslag som er fremmet av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og SV.

Presidenten: Lisbet Rugtvedt har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Siri Frost Sterri (H): Spørsmålet jeg ønsker å rette til Lisbet Rugtvedt, dreier seg om et av forslagene som SV står bak, og som hun også har lyktes i å få sentrumspartiene med på, nemlig forslag nr. 3, hvor man ber Regjeringen utrede ordninger for å legge til rette for at norske frivillige organisasjoner kan øke sin aktivitet i forhold til EU og EØS, herunder muligheten for å opprette et kontor for norske organisasjoner i Brussel.

Intensjonen i forslaget, hvis jeg forstår det rett, er jeg enig i. Men så er jeg ikke sikker på om jeg forstår det rett. Høyre for sin del har bevilget 2 mill. kr for å sette de frivillige organisasjonene i stand til å øke sin virksomhet knyttet til Europa-spørsmål. Og dersom de også finner det formålstjenlig å opprette kontor i Brussel, er det greit. Vi håper jo at de økte bevilgningene kan bidra til at de kan gjøre det i fall de ønsker å prioritere å bruke dem til dette.

Men når sentrumspartiene og SV vil ha Regjeringen til å utrede ordninger, er det da slik å forstå at man ønsker at Utenriksdepartementet skal opprette et kontor i Brussel for frivillige organisasjoner? Og skal de da være en slags forlenget arm av UD? Jeg synes dette er en mer-

kelig sammenblanding. Ønsker man å bruke eller å stimulere de frivillige organisasjoner, må man gjøre det på deres premisser. Men det de trenger, er penger, ikke noe slags pålegg og fiksfakseri av ordninger hvor de blir sammenblandet med UD. Så er ikke realitetene i dette forslaget at man gjerne ønsket å si noe, men så hadde man ikke penger, eller man prioriterte i hvert fall ikke penger, til dette tiltaket?

Presidenten: Presidenten vil bemerke at «fiksfakseri» er et godt uttrykk, men presidenten er ikke helt sikker på at det er parlamentarisk.

Lisbet Rugtvedt (SV): Det er ikke riktig at dette er noe som vi har foreslått fordi vi ikke har kommet på noe bedre. Tvert imot tror vi nå at det er viktig at vi får en utredning av dette, slik at vi kan få ordninger som er vel gjennomtenkte og gjennomførbare. Høyre har foreslått 2 mill. kr. Det er muligens ikke nok til å dekke de utgiftene som vi her snakker om.

Vi har fått innspill bl.a. fra Europabevegelsen når det gjelder dette med kontor, så det er heller ikke noe som vi bare har snappet ut av luften i farten. Jeg tror det kan være et helt konkret tiltak. Det er viktig at vi tenker praktisk og helt konkret her. Da tror jeg at det å utrede muligheten for et slikt kontor kan være én viktig ting. Det er selvsagt viktig at dette ikke skal være UD's kontor, og at ikke organisasjonene skal opptre som en forlenget arm av UD. Det er veldig viktig for oss at organisasjonene skal stå fritt og arbeide på sine egne premisser. Men vi tror også at det er i Norges interesse å legge til rette for at organisasjonene kan jobbe på en ordentlig måte, og at det legges praktisk til rette for dette.

Vi hadde håpet at vi kunne få flertall for dette, og at vi raskt kunne få noen forslag fra Regjeringen om hvordan ordninger, både støtteordninger og det praktiske knyttet til dette med et eventuelt kontor, kan ordnes raskt, slik at vi kan komme i gang. Jeg har også registrert at dette er godt i tråd med Europa-meldingen. Der er man også inne på at det må legges bedre til rette for at organisasjonene kan jobbe i forhold til EU og EØS.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Lars Sponheim (V): Vår hverdag påvirkes i stadig større grad av hendelser utenfor vårt lands grenser. Globaliseringen har bidratt til åpnere og mer demokratiske samfunn og gitt nye muligheter for samarbeid om felles problemer. Samtidig har vi et styringsproblem fordi den politiske virkeligheten ikke har endret seg i takt med den økonomiske utviklingen. Vi kan si at vi har fått en global økonomi, men vi har ennå ikke fått en tilstrekkelig global politikk. For Venstres del er det et naturlig og viktig ansvar å bidra til å løse disse felles regionale og globale utfordringene.

Sentrumsregjeringen la fram en plan for opptrapping av norsk bistand til 1 pst. av BNI, og vi var som en følge av dette med på å øke årets bistandsbudsjett til 0,89 pst. av BNI. Årets budsjett innebærer riktignok ingen ny pro-

sentvis økning i bistandens andel av BNI, men gir likevel en kraftig økning i bistanden som følge av vekst nettopp i bruttonasjonalinntektene. For Venstre er det derfor viktig å bekrefte at vi står fast på sentrumsregjeringens opptrappingsplan, og vi vil forplikte oss til å arbeide videre for en opptrapping mot målet på 1 pst. av BNI.

Viktigere enn kvantiteten når det gjelder bistanden, er likevel kvaliteten på og innretningen av denne. Venstre ønsker å videreføre og styrke viktige prinsipper i norsk bistand, som fattigdomsbekjempelse, kvinnerettet bistand og satsing på bærekraftig utvikling. Bistanden må i sterkere grad rettes mot land som har vilje til å gjennomføre en sunn økonomisk politikk og ønsker en bærekraftig og demokratisk utvikling. Venstre støtter derfor at Zimbabwes status som hovedsamarbeidsland opphører, og at bistanden til Etiopia og Eritrea reduseres kraftig.

Afrika har i liten grad fått ta del i de fordeler som globalisering av økonomien medfører, som økonomisk vekst, spredning av teknologi og sosial utvikling. Tvert imot er kontinentet fortsatt hjemsoekt av krig, ufred og korrupsjon. Venstre er derfor tilfreds med at vi har fått økt regionbevilgningen til andre samarbeidsland i Afrika med 20 mill. kr. En stor del av mottakerlandene for denne bevilgningen befinner seg i det sørlige Afrika, og det er viktig å bygge opp under økonomisk og sosial utvikling i regionen.

For Venstre har de frivillige organisasjonene alltid hatt en sentral rolle i norsk bistand. De gjør en viktig innsats på flere områder:

- som kanal for bistand direkte til mottakere som fattige og kvinner, særlig der stat til stat-bistand vanskeliggjøres av mottakerlandets myndigheter
- som katalysator for å mobilisere frivillig, ideell innsats fra norske borgere, og som kanal for informasjon til det norske folk
- som kanal for å mobilisere addisjonelle midler fra frivillig sektor
- som senter for ekspertise når det gjelder bygging av det sivile samfunn i mottakerland, bl.a. gjennom samarbeid med lokale og nasjonale organisasjoner

Av disse grunner utgjør de frivillige organisasjonene, fra de få store til de mange små, et helt nødvendig supplement til statlig bistand. Vi er derfor også svært tilfredse med at sentrumspartiene har fått gjennomslag for å øke bevilgningene til frivillige organisasjoners bistand med 25 mill. kr.

Reformen av Fredskorpset har ført til at dette i større grad enn før vil bygge på organisasjonssamarbeid mellom norske organisasjoner og deres partnere i sør, og at samarbeidet skal bygge på likeverd og gjensidighet. Dette er viktige prinsipper for Venstre, og vi har tillit til at det nye Fredskorpset vil bli et viktig ledd for å mobilisere ung idealisme til innsats for fred og utvikling internasjonalt.

Kamp for menneskerettigheter må stå i fremste rekke i Norges arbeid internasjonalt. For et liberalt parti er ideen om menneskets ukrenkelige rettigheter det mest sentrale element i vår ideologiske tenkning. Vi har grunn til å glede oss over at menneskerettighetstenkningen og demo-

kratiet som styreform står sterkere enn noensinne etter kommunismens fall. Informasjonsteknologi og økt kontakt mellom mennesker på tvers av landegrensene motvirker også totalitære tendenser. Samtidig dokumenteres omfattende brudd på menneskerettighetene, også i Europa. Menneskeverdet knytter sammen mer enn statsgrensene skiller. Arbeidet for menneskerettigheter og demokrati må derfor stå i første rekke i Norges innsats internasjonalt.

Det er med stor tilfredshet jeg kan konstatere at vi har lyktes i å finne penger til å følge opp Stortingets vedtak under behandlingen av menneskerettighetsmeldingen om å opprette en nasjonal institusjon for menneskerettigheter lagt til det nåværende Institutt for menneskerettigheter. At dette prosjektet nå kan realiseres, vil føre til en klarere forankring av ansvaret for forskning på og oppfølging av menneskerettigheter i Norge.

Arbeid for fred og mellomfolkelig forståelse må gå hånd i hånd med det tradisjonelle menneskerettighetsarbeidet, for ingen steder blir menneskerettighetene så systematisk krenket som der krig og forfølgelse finner sted. Norge har markert seg positivt som fredsmegler i en rekke konfliktområder på 1990-tallet, og Venstre mener dette arbeidet må fortsette. Det er samtidig slik at mye av det viktige arbeidet for fred og dialog foregår utenfor de mellomstatlige forhandlingene. Det sivile samfunn gjør et viktig arbeid når det gjelder å skape arenaer for dialog mellom folkegrupper, og for å skape oppslutning om freds- og forsoningsprosesser både i Norge og i de berørte land. Dette folk til folk-samarbeidet må sikres gode og stabile rammevilkår, og Venstre har derfor som en del av flertallet i utenrikskomiteen bedt departementet se på om det er mulig å yte en basisstøtte til fredsorganisasjoner for å lette deres oppfølging av opplysningsarbeid for fred.

Krisen i Midtøsten er en alvorlig trussel mot stabiliteten i regionen, og avstengningen av de palestinske områdene kan utvikle seg til en humanitær katastrofe hvis ikke situasjonen normaliseres i løpet av relativt kort tid. Venstre håper at Norge vil bruke sin plass i Sikkerhetsrådet og utenriksministerens deltakelse i den internasjonale «Fact-finding»-kommisjonen til å legge press på de involverte parter for å redusere voldsnivået og gjenoppta fredsforhandlingene. Norge må ikke bli så opptatt av å være en nøytral tredje part at vi unnlater å påpeke grove og systematiske brudd på menneskerettighetene, inklusiv overdreven voldsbruk og utvidelse av bosettinger på okkupert jord. I budsjettet ligger det inne en økning av bistanden til Midtøsten og innføring av en ny regionbevilgning. Venstre er tilfreds med denne klare prioriteringen og forutsetter at det nå også ytes tilstrekkelig nødhjelp til de palestinske områdene for å bøte på den humanitære situasjonen der.

Avslutningsvis vil jeg understreke at Venstre alltid har vært en forkjemper for FN som den sentrale, globale politiske arena, og en sentral kanal for multilateral bistand. Det er beklagelig at en håndfull land, inklusiv de nordiske, står for en uforholdsmessig stor andel av de frivillige bidrag til FNs særorganisasjoner, fond og programmer. Dette vil på sikt undergrave den multilaterale

karakter av disse organisasjoner. Når Venstre likevel er tilfreds med den økning i bidrag til FNs organisasjoner som ligger i budsjettet, er det to hovedgrunner til dette: For det første er det bare ved å gå foran med et godt eksempel vi kan arbeide effektivt for å få andre land til å øke sine bidrag. Multinasjonal ansvarsfordeling må være at alle skal gi like mye, ikke at alle skal gi like lite. For det andre er det i Norges interesse, som et lite land utenfor EU, å markere seg som en konsekvent og betalingsvillig forsvarer av de globale institusjoner som arbeider for en fredelig og bærekraftig utvikling.

Budsjettinnstillingen viderefører de hovedlinjer i bistandspolitikken det har vært bred politisk enighet om de siste år, og gjennom budsjettforliket har vi fått gjennomslag for enkelte viktige justeringer, slik som prioritering av frivillige organisasjoner og arbeid for demokrati og menneskerettigheter. Dette er viktige prioriteringer Venstre fortsatt vil kjempe for.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kjell Engebretsen (A): Sentrum og Arbeiderpartiet er i det alt vesentlige enige om utenrikspolitikken, og det er ikke som en følge av et budsjettforlik, men ut fra felles holdninger og verdier på dette området av vår politiske aktivitet. Vår enighet gjelder også aktiv bistand overfor de land som nå søker medlemskap i EU.

La meg i den forbindelse sitere et par linjer fra en merknad vi har i komiteens innstilling:

«Disse medlemmer vil understreke betydningen av stabilitet og videreutviklingen av demokrati og oppbygging av velferd i Europa, og har med tilfredshet merket seg at Regjeringen tar et aktivt medansvar for den stabilitetspolitikken utvidelsen av EU innebærer.»

Nå er både representanten Sponheim og jeg mot norsk medlemskap i EU, men det dukker av og til opp visse tankekors i forhold til dette. Representanten Sponheim er, i motsetning til meg, leder av sitt parti. Jeg for min del kan unne meg den luksus å ha private oppfatninger av dette. Jeg spør derfor om hans parti støtter dette arbeidet overfor søkerlandene utelukkende av hensyn til disse landenes interesser, eller om han mener at et større EU, et stabilt EU og et EU i utvikling også er av betydning for Norge både sikkerhetsmessig og økonomisk.

Lars Sponheim (V): Jeg gleder meg over å dele standpunkt i EU-saken med representanten Engebretsen. Jeg tror at i en grov inndeling tilhører vi begge de moderate nei-folkene som ser at det er argumenter også på den andre siden, men holder på at det er en overvekt av nei-argumenter. Det er nettopp i dette farvannet av pluss/minus 10 pst. av det norske folk at de avgjørende EU-debattene kanskje vil finne sted framover, og jeg ser fram til å kunne ha mange interessante utvekslinger med representanten Engebretsen om dette vanskelige dilemmaet for vårt land og vårt folk.

Jeg vil også understreke at selv om jeg er partileder, bør jeg og Engebretsen – som med en litt sårhet i stemmen gav uttrykk for at han kanskje kunne ha ambisjoner om det

samme i sitt parti en gang – kunne dele den oppfatning at de nye, skjøre demokratiene i Øst-Europa som ønsker å ta del i store europeiske prosjekter, bør ha vår støtte.

Utenrikskomiteen har nylig vært på reise i noen av disse landene, og det er helt åpenbart at det er avgjørende viktig for disse landene å få være med i EU, kanskje ikke først og fremst bare av økonomiske grunner, men vel så mye for at landene skal få ta del i og få garanti for en demokratisk utvikling, utvikling på viktige områder som menneskerettigheter osv. Det er Venstres klare oppfatning at det som er bra for disse landene, ikke bare når det gjelder demokrati og menneskerettigheter, men også økonomisk utvikling, også må være bra for Norge og Europa som sådant. Derfor er det viktig for oss at vi på alle måter bidrar til å gi støtte til den utvidelsesprosessen som foregår, når landene selv ønsker det for å få et sikkert fotfeste for en god utvikling. Det er fullt mulig å kombinere det med det nei-standpunkt som jeg har for Norges vedkommende når det gjelder medlemskap, og som jeg tror jeg på mange måter deler med representanten Engebretsen.

Marit Nybakk (A): La meg først rette opp en misforståelse. Representanten Engebretsen er en utmerket leder av Akershus Arbeiderparti, som har relativt mange medlemmer, uten at jeg dermed skal si noe om Venstre i den sammenheng.

For øvrig lyttet jeg med interesse til representanten Sponheims innlegg og var veldig glad for det representanten sa om FN-systemet. Norsk bistandspolitikk har i økende grad gjennom mer samordnet innsats styrket Norges rolle og de verdiene vi har formidlet nettopp inn i FN-systemet. Jeg har også lyst til i denne replikken til Sponheim å gi ros til Hilde Frafjord Johnson for det arbeidet hun utførte for å styrke den multilaterale rollen i norsk bistand.

Så til de frivillige organisasjonene. Der har vi gang på gang i dag – ikke nødvendigvis fra representanten Sponheim – fått et feilaktig bilde av den situasjonen som de frivillige organisasjonene har. De har hatt en sterk økning gjennom mange år, og det er også økt ressurstilgang fra 2000 til 2001. Men jeg må også spørre representanten Sponheim: Er det ikke slik at vi som hovedprinsipp må se på målet for vår bistand? Hvor er det behov? Hvilke prosjekter skal vi ha? Hvilke land og hvilke grupper skal vi samarbeide med? Er det ikke slik at vi deretter må finne ut hvilke aktører som er best egnet til å utføre arbeidet med å sette disse prosjektene ut i livet – ikke gjøre det motsatte: å starte med å peke ut aktørene for dermed å se om vi har noen prosjekter å tildele dem? I dette bildet har de store norske – og ikke minst de små – frivillige organisasjonene vært veldig konkurransedyktige, hvis det går an å bruke det uttrykket i denne sammenheng. De har gjort en formidabel jobb, en skikkelig jobb, og det regner jeg med at de fremdeles kommer til å gjøre. Men er det ikke målet for bistanden som er viktigst, ikke hvilke aktører vi har?

Lars Sponheim (V): Det var på ingen måte min mening å skape vanskeligheter for representanten Engebretsen

ved å gi uttrykk for at jeg kunne ane en antydning til et ambisjonsnivå. Jeg tror Engebretsen er deltaker i et parti der det er lov til å gi uttrykk for noen ambisjoner uten å at det får store konsekvenser.

Til spørsmålsstillingen fra representanten Nybakk vil jeg si at jeg i hovedsak er enig i den tenkningen hun her gir uttrykk for. Det er gjennom FN og multilaterale programmer og organisasjoner vi i hovedsak skal drive vårt bistandsarbeid. Det er hovedleverandørene av bistand til å bekjempe fattigdom og løfte de fattigste i de fattige landene, slik at de kan ta tak i de hovedstrømmene som skal skape demokratisk utvikling og markedsøkonomi, og hjelpe dem til å stå på egne ben. Men jeg tror det er helt avgjørende å finne den gode balansen mellom disse og de mange frivillige organisasjonene, fordi de representerer et detaljstilledd og et treffpunkt i mange land som en ikke kan nå gjennom de store systemene. Derfor er det viktig å finne den gode balansen. Og så vil det da være en debatt om akkurat hvor den marginale balansen skal gå.

Det er klart målet er viktig. For å bekjempe fattigdom må vi ta i bruk så mange virkemidler vi kan, for å klare å nå disse målene. Men jeg tror vi skal erkjenne at også formidlerne kan være viktige mål i en slik sammenheng. Mange organisasjoner sitter definitivt med et kontaktnett som det er nødvendig at vi spiller på og klarer å vedlikeholde, også i perioder da det kanskje er viktig at disse organisasjonene får leve uten at de kanskje spiller den absolutt viktigste rollen i den samlede bistandspolitikken vår.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Utenriksdepartementets budsjett er i hovedsak knyttet til den offisielle utviklingshjelpen, som utgjør 12,3 milliarder kr av den total rammen på bortimot 15 milliarder kr. Men i tillegg til utviklingshjelpen er det også andre viktige utenrikspolitiske innsatsområder som skal ivaretas. Derfor er jeg glad for at det er stor enighet om Regjeringens forslag til budsjetttrammer for Utenriksdepartementet.

Som jeg redegjorde for i Stortinget den 14. november, vil medlemskap i Sikkerhetsrådet fra 1. januar 2001 stå sentralt i Regjeringens arbeid og trolig prege den utenrikspolitiske debatten her hjemme. Departementet er nå i slutfasen av forberedelsen til den toårige medlemskapsperioden, en periode som naturlig nok vil sette sitt preg på arbeids- og ressursituasjonen i utenriktjenesten i disse to årene.

Som opplyst i redegjørelsen den 14. november, er Regjeringen i ferd med å vurdere hvilke økonomiske og administrative konsekvenser medlemskapet vil få, dette bl.a. i lys av hvilken sanksjonskomite Norge vil måtte lede. Regjeringen vil derfor komme tilbake til Stortinget tidlig på nyåret med de økonomiske konsekvenser av medlemskapet.

Jeg har merket meg at komiteflertallet understreker betydningen av et sterkt engasjement for å bistå land i Sentral-Europa og Øst-Europa i omstillingen til demokrati og markedsøkonomi samt ulike miljøtiltak. Jeg de-

ler komiteens synspunkter. Norge har en klar forpliktelse til å ta medansvar for utvikling, fred og stabilitet i Europa, som EUs utvidelsesprosess innebærer. Det er også i norsk interesse å forsterke og utvikle forholdet til framtidige medlemsland i EU. Vi har derfor lagt opp til en egen handlingsplan som skal bidra til landenes tilpasning til medlemskap i EU og i EØS. Denne innsatsen vil også omfatte de baltiske land. Handlingsplanen skal følges opp av prosjekter, i første rekke basert på landenes egne prioriteringer, EU-kommisjonens vurderinger samt norske interesser og erfaringer.

Rammeavtalen for atomsikkerhetssamarbeid med Russland vil være et prioritert område når Regjeringens arbeid i våre nærområder i nord skal settes ut i livet. Det er viktig å sikre miljøet i disse ressursrike områdene. Det er en lang rekke konkrete prosjekter som skal gjennomføres i samarbeid med russiske myndigheter i 2001. Enkelte av disse er knyttet til opprydding av brukt kjernebrensel og radioaktivt avfall i Nordvest-Russland, sikkerhetstiltak ved kjernekraftverkene på Kola og i Leningrad fylke, samt overvåking av radioaktive utslipp rundt den forulykkede ubåten «Kursk».

Også samarbeidsprogrammer med Sentral- og Øst-Europa har høy prioritet neste år. Regjeringen vil foreta en vesentlig opptrapping av helseplanen for Barentsregionen med særlig vekt på bekjempelse av smittsomme sykdommer i Østersjøregionen.

Regjeringen legger stor vekt på å videreføre et fortsatt høyt nivå på bistanden til Sørøst-Europa. Etter et tiår preget av konflikter trenger landene i regionen omfattende hjelp til å gjennomføre nødvendige reformer for å kunne integreres i et bredt og forpliktende europeisk samarbeid. Bistand til omstilling til demokratisk styre og markedsøkonomi, samt institusjonsbygging, bør prioriteres. Stabilitetspakten for Sørøst-Europa skal fortsatt utgjøre rammen for bistand til regionen. Det er gjennom dette samarbeidet det oppnås enighet om hvilke skritt landene i regionen må gjennomføre for å integreres i Europa, samtidig som ulike prioriterte prosjekter skal koordineres. Norge har påtatt seg en viktig rolle i dette samarbeidet gjennom formannskapet for arbeidsbordet for sikkerhetsspørsmål.

En fredelig revolusjon i Jugoslavia er nok den enkelt-hendelsen som vil være av størst betydning for utvikling i regionen. I tillegg til bistand til Kosovo vil derfor også de øvrige deler av Serbia stå høyt på Regjeringens prioritetsliste.

Norge gir aktiv støtte til flere viktige freds- og forsøningsprosesser. Innsatsen på dette området økes i tråd med Regjeringens prioriteringer. Vi ønsker å bidra til å forebygge konflikter og å hjelpe partene fram til varige politiske løsninger. Norge skal fortsatt være en vesentlig bidragsyter på det humanitære området. Like viktig er det å se på tiltak som kan forhindre og forebygge kriser, konflikter og brudd på menneskerettighetene. Vi ønsker gjennom vår humanitære innsats også å støtte opp om politiske løsninger på de konflikter som nettopp skaper humanitære nødssituasjoner.

Jeg har også lyst til å si at kulturelt samarbeid og kontakt over landegrensene er viktige satsingsområder for Norge. Dette er også viktig for vår egen kultur- og samfunnsutvikling. Utenriksdepartementet, i samarbeid med andre berørte departementer, har derfor tatt initiativ til å utarbeide en handlingsplan på det utenrikskulturelle felt for 2001-2005. Målsettingen med planen er å utvikle effektive virkemidler for å synliggjøre og koordinere fagdepartementets internasjonale innsats, med særlig vekt på Europa. Jeg er glad for at komiteflertallet gir sin tilslutning til Regjeringens satsing på dette området.

Til slutt har jeg lyst til å si noen ord om det innlegget som Fridtjof Frank Gundersen holdt. Jeg syns det gikk over alle grenser. Og jeg er nødt til fra denne talerstol å ta fullstendig avstand fra det usminkede angrep som kom på norsk utenriktjeneste, norske frivillige organisasjoner og norsk næringsliv, som han mener fremmer sine egne interesser når de arbeider for og støtter et høyt nivå på norsk utviklingshjelp.

Etter at jeg har hørt hans syn på situasjonen for den palestinske befolkningen, vil jeg si at norsk utenriktjeneste og norske frivillige organisasjoner holder en standard som han aldri kommer i nærheten av. Fridtjof Frank Gundersen kunne jo prøve å være palestiner for en dag, f.eks. i Gaza by. Hvis han i det hele tatt hadde hatt jobb, måtte han stått opp midt på natten for å reise til denne jobben, stå i timevis i kø for å komme over grensen og returnere sent på kvelden etter å ha stått timevis i kø på tilbakeveien. Slik er hverdagen for tusenvis av mennesker, mennesker uten statsborgerskap, sperret inne i det som enhver nordmann ville karakterisert som et rent helvete. Det er i denne tragiske virkelighet norske penger brukes og norsk personell arbeider, noe som Fridtjof Frank Gundersen harselerer over fra denne talerstol.

Jeg er klar over at man fra Stortingets talerstol kan si hva man vil, og ha de meninger man vil, men når en representant for Stortingets nest største parti går til slike angrep på norsk utenriktjeneste og norsk personell i utlandet, kan man ikke overhøre det under henvisning til at det jo kommer fra et parti som vi er blitt vant til å høre mye rart fra. Jeg har heldigvis aldri vent meg til å høre på slikt, og jeg kommer aldri til å venne meg til å høre på slikt. Jeg tror det er på tide at vi tar til motmæle når slike ting kommer offentlig til uttrykk fra denne talerstol. Jeg hadde lyst til å si det til slutt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Fridtjof Frank Gundersen (Frp): Når det gjelder utenriksministerens innlegg, vil jeg si at jeg ikke har uttalt noe som helst om den palestinske befolkningen. Det var et meget usaklig innlegg fra hans side. Jeg tror han har misforstått meg. Jeg omtalte en brosjyre fra Norsk Folkehjelp til bruk for norske skolebarn, og jeg omtalte nye lærebøker utgitt av de palestinske selvstyremyndighetene som tegner et ensidig negativt og hatefullt bilde av befolkningen i Israel. Jeg mener at den slags publika-

sjoner ikke er egnet til å skape fred, og at også den norske regjering bør begripe dette.

Når det gjelder dette angrepet jeg skulle ha kommet med på såkalte frivillige organisasjoner og norsk utenriksstjeneste, skjønner jeg ikke hvorfor akkurat de er så hårsåre. Bønder og fiskere og hvem som helst, typografer – alle kjemper jo for sine lønninger, sine stillinger, sin prestisje i dette landet. Hvorfor i all verden skulle det være en så grov fornærmelse å uttale akkurat dette om utenriksstjenesten? Det er da ikke en religiøs organisasjon.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Jeg tror Fridtjof Frank Gundersen bør gå gjennom sitt eget innlegg og se at han ikke bare snakket om en brosjyre som er utgitt av en organisasjon.

Når det gjelder dette han sa, at han ikke har kommet med noe angrep på noen, og viste til at alle andre grupper, som typografer og bønder, jo ble utsatt for angrep, er vi klar over når det gjelder Fremskrittspartiet, at man kan rette usaklige angrep på en lang rekke grupper. Man har tatt for seg alt fra samer til alenemødre, slabbedasker og hva det nå enn måtte være, alle slags grupper i det norske samfunn, og nå omfatter dette også norske frivillige organisasjoner, utenriksstjeneste og norsk næringsliv, som skor seg på norsk utviklingsbistand, og at det er grunnen til at de går inn for det. Det er det jeg reagerer på. Slikt går ikke an å si, etter min oppfatning. Jeg er klar over at man kan si hva man vil fra denne talerstol, men jeg mener at det bør være en viss grense for hva det går an å slenge ut mot folk som gjør en utmerket innsats for Norge, men ikke minst for undertrykte og fattige mennesker i store deler av verden.

Einar Steensnæs (KrF): Som det fremgår av innstillingen, er det stor grad av enighet innenfor utenriksforvaltningen, Programområde 02. Den enigheten kommer også til uttrykk når det gjelder de områdene som utenriksministeren særskilt tok opp, nemlig den sterke fokuseringen på utfordringene i Sentral- og Øst-Europa, som også Kristelig Folkeparti støtter, og også den satsingen som Regjeringen nå har tatt initiativ til når det gjelder kulturutveksling og satsing på kultur som ledd i det utenrikspolitiske arbeidet. Jeg vil gjerne uttrykke støtte til dette viktige initiativet. Jeg tror det har betydning for norsk kultur i utlandet, for hvordan vi presenterer oss i utlandet, men det kan også gi viktige og verdifulle impulser til oss. I alle tilfelle er dette del av en viktig brobygging mellom nasjoner og folk.

Utenriksministeren nevnte også at Regjeringen gir støtte til flere freds- og forsoningsprosesser rundt om. I den anledning vil jeg henviser til en merknad fra komiteens flertall, alle unntatt Fremskrittspartiet og Høyre, som viser til at ulike fredsorganisasjoner gir betydelige bidrag til internasjonal diplomatisk virksomhet og opinionsarbeid når det gjelder demokrati, rettferdighet og menneskerettigheter. Norges Fredsråd og andre organisasjoner innen fred og forsoning har stått sentralt i dette arbeidet, og flertallet ber Regjeringen om å vurdere en ba-

sisstøtte til slike fredsorganisasjoner, slik at de bedre kan følge opp sine prosjekter. Jeg vil gjerne spørre utenriksministeren om det allerede nå er mulig å indikere om Regjeringen har muligheter til å følge opp og etablere en slik basisstøtte.

Kirsti Kollle Grøndahl hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Det er ikke mulig for meg å si noe mer konkret om det nå. Vi har merket oss det som står i innstillingen. Jeg kan vel si at vi i utgangspunktet ikke har noe imot det, og vi må jobbe med det fram mot neste budsjett. Men det er ikke noe mer konkret å si om det akkurat nå.

Siri Frost Sterri (H): Jeg vil ta utgangspunkt i et oppslag i Vårt Land den 25. oktober i år, hvor det går fram at samtidig som Norge aldri har gitt flere kroner i bistand, synker vareimporten fra verdens fattigste land. I fjor gikk u-landsimporten ned med 10 pst. Som om det ikke er nok, viser tall fra Finansdepartementet at i første halvår i år har varer fra u-land i gjennomsnitt over fire ganger så høy tollbelastning som varer fra EU og USA. Til tross for, som det står i avisen, at under 12 pst. av den norske vareimporten kommer fra u-landene, stod importen fra de fattigste landene for 41 pst. av norske tollavgiftsinntekter i første halvår.

Dette må også bekymre Regjeringen. Når jeg velger å utfordre utenriksministeren, er det selvfølgelig fordi dette involverer ulike departementer. Med erfaring fra sentrumsregjeringen, hvor det var strid mellom ulike departementer om å finne gode løsninger for de fattigste landene, er jeg spent på i hvilken grad man i denne regjeringen har inntatt noen tydeligere standpunkter. Det går jo fram av forslag til statsbudsjett at Regjeringen sier den vil prioritere tiltak som kan bedre markedsadgangen for u-landenes produkter. Men da kan det jo hende at det – selvfølgelig til en viss grad – vil by på konkurranse med norske produkter. Det må vi imidlertid bare akseptere og se på som en del av den viktige bistanden til de fattigste landene. Lederen i Dagligvarehandelens U-landsutvalg sier i Vårt Land-oppslaget at norske myndigheter «må ta utfordringen og gi reell markedsadgang for landbruksvarer fra sør».

Hvordan vil Regjeringen sørge for å få endret de negative tallene for de fattigste landene?

Utenriksminister Thorbjørn Jagland: Jeg er glad for at det spørsmålet blir reist. Det er et viktig spørsmål, for det er helt klart at handel og investeringer er like viktig som bistand. Vi har som målsetting å øke importen fra de aller fattigste landene. Vi har signalisert bl.a. i forbindelse med våre bestrebelses med å få i gang en ny, bred runde i WTO at vi går inn for et helt annet handelsregime for de aller fattigste landene, så her tror jeg at vi iallfall prinsipielt sett er på linje. Vi arbeider internasjonalt for at også andre land skal gjøre det samme.

Når det gjelder de tallene som ble pekt på her, tror jeg man skal se på hvilke land det er man snakker om. Det som jeg snakket om nå, er de aller fattigste landene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Statsråd Anne Kristin Sydnes: La meg først si at jeg er glad for at vi får vedtatt et bistandsbudsjett som styrker vårt internasjonale solidaritetsarbeid betydelig.

Et rikt land som Norge har råd til å investere i kampen mot fattigdom. Vi har råd til å stille opp for dem som hver eneste dag må kjempe en kamp for å skaffe barna sine mat. Internasjonal solidaritet handler om å bry seg. Det handler om å ta et moralsk ansvar gjennom konkrete handlinger. En økning på 14 pst. i vårt bistandsbudsjett og en økning på 1,5 milliarder kr til kampen mot fattigdommen viser at Regjeringen tar dette ansvaret på alvor. Det er også i vår egen interesse å gjøre dette.

Regjeringen vil naturligvis følge opp budsjettavtalen med å utrede et utviklingsfond som kan brukes til nærmere bestemte utviklingsformål i fattige land. Vi skal sørge for å holde tempo i arbeidet med utredningen av dette fondet.

I finansdebatten slo Fremskrittspartiet kategorisk fast at bistand ikke nytter. Det er feil. Bistand nytter. Verdensbanken fremholder at norsk bistand er et meget effektivt bidrag til fattigdomsbekjempelse. Det er vi glade for. Men utgangspunktet vil selvfølgelig være det ansvaret som landene selv må påta seg. Ingen givere kan overta dette ansvaret. Det vi kan og må gjøre, er å støtte opp om landenes egen innsats.

Målet er å gjøre bistanden overflødig, men mange land vil i lang tid fortsatt ha behov for bistand. Derfor vil vi fortsatt bidra til å bygge opp landenes egen kapasitet til å bekjempe fattigdom.

Bistanden har størst effekt i land med godt styresett. Godt styresett fremmer utvikling. Derfor må vi stille krav til våre samarbeidsland. Når det er nødvendig, må vi være rede til å sette foten ned. Vi gjorde det i tilfellet Zimbabwe, og vi kan bli nødt til gjøre det igjen. Dette handler ikke bare om å sende et klart signal til et regime som ikke respekterer demokratiske spilleregler. I land hvor det er umulig å oppnå forbedringer i styresettet og bekjempe korrupsjon, er det svært vanskelig å bidra til varig fattigdomsreduksjon.

Vi legger nå opp til en bred vurdering av hvordan vår bistand bør innrettes i forhold til de enkelte samarbeidslandene. Vi ønsker å rette bistanden inn mot de land og innsatsområder der den vil virke mest fattigdomsreduserende. Samtidig må vi også bistå mennesker som lider i land med styresett vi misliker. Slike avveininger vil være en hovedsak i den utviklingspolitiske redegjørelsen jeg vil gi Stortinget til våren.

Dårlig styresett skyldes ikke alltid ond vilje. Dette er også et spørsmål om foreldede, lite effektive og ressursfattige forvaltningsinstitusjoner, dårlig fungerende demokratiske institusjoner og et rettsvesen som ofte ikke har tilstrekkelig kompetanse.

Det er en kjerneoppgave for bistanden å bidra til å styrke landenes kapasitet til å bedre sitt styresett. Vi kan bidra med kompetanse, erfaring, utdanningsstøtte og støtte til nødvendig infrastruktur. Opplæring av dommere vil styrke rettssikkerheten. Styrking av mediene vil bidra til mer aktiv og åpen samfunnsdebatt.

Flertallet i denne sal er enig med Regjeringen i at det er nødvendig og riktig med mer bistand. Men en vekst i bistandsbudsjettet på 1,5 milliarder kr stiller store krav. Vi må være målrettet i vår innsats. Vi må tenke effektivitet. Vi må jobbe smartere. Vi må tenke resultater. GAVI, det globale vaksineinitiativet, er et eksempel på målrettet, effektiv innsats, et godt partnerskap for å sikre barns helse.

Utviklingssamarbeidet vil ha størst effekt dersom vi lykkes med en god internasjonal koordinering. Vi må tenke medvirkning. Vi må tenke «eierskap» til utviklingsprosessene både hos giver- og mottakerland. I de internasjonale organisasjonene kan utviklingslandene selv delta og selv påvirke beslutningene. Derfor går Regjeringen i forslaget til statsbudsjett inn for å styrke samarbeidet med multilaterale organisasjoner.

I alle år har Norge lagt stor vekt på multilaterale løsninger. Derfor vil vi også i utviklingssamarbeidet satse sterkere på FN-systemet. Vi vil samarbeide med de internasjonale organisasjonene som er tilpassningsdyktige, viser handlekraft og har tillit i våre samarbeidsland. Vi skal stille krav, men vi vil samtidig også være rede til å bidra. Norge skal fremstå som en troverdig partner for verdensorganisasjonen.

Det er like viktig å bedre kvaliteten på vår bilaterale bistand. Derfor vil vi styrke samarbeidet med andre bilaterale givere. Jeg legger stor vekt på å videreføre samarbeidet med de andre nordiske land og innen Utsteingruppen. Utstein-samarbeidet, som min forgjenger på en prisverdig måte tok initiativ til, er nyttig. Sammen med noen av de største bilaterale giverne, Storbritannia, Tyskland og Nederland, bedrer vi samordningen i tett samarbeid med mottakerlandene.

Jeg ser på samarbeidet med de frivillige organisasjonene som svært verdifullt, både som kanaler for bistand og fordi de bidrar til større nærhet mellom hver enkelt av oss og utfordringene i fattige land. I samsvar med komiteflertallets innstilling vil Regjeringen raskt ta initiativ til å gjennomføre en uavhengig evaluering av effekten av den bistand som kanaliseres gjennom de frivillige organisasjonene. De overordnede retningslinjene for støtten vil i denne omgang derfor kun bli justert for å sikre større klarhet i de ulike krav som stilles til deltakelse i humanitært hjelpearbeid og langsiktige utviklingstiltak.

Jeg vil også få lov til å kommentere den debatten som har pågått her om de frivillige organisasjonenes rolle. Jeg har delvis gjort det allerede, men vil også understreke at situasjonen er den at den delen av bistanden vi kanaliserer gjennom disse organisasjonene, har økt kraftig gjennom 1990-tallet. I budsjettet er det også reflektert en prioritering som gjør at disse organisasjonene vil spille en meget viktig rolle i nesteårsarbeidet, og midlene vi kanaliserer gjennom disse organisasjonene, vil øke.

Jeg er glad for komiteens tilslutning til Regjeringens forslag til omlegging og forenkling av næringslivsordningene. Dette vil skape en klarere rollefordeling og gi en mer effektiv og helhetlig satsing på næringsutvikling i norsk utviklingssamarbeid. Samtidig vil endringene legge til rette for økt deltakelse fra norsk næringsliv i dette arbeidet.

Afrika står nå midt oppi en utviklingskatastrofe av ufattelige dimensjoner. I et belte i det sørlige Afrika er mer enn 20 pst. av den voksne befolkningen smittet av hiv. Aids epidemien utradierer store segmenter av befolkningen. Arbeidskraften, bønder, industriarbeidere, faglærte og ufaglærte – alle – rammes. Barn blir sittende igjen uten foreldre, eldre mennesker uten et familienettverk og nøkkelinstitusjoner uten fagkompetanse. Og kvinner utsettes i forbindelse med seksuelle overgrep nå også for aidssmitte. Kampen for å bedre kvinnes situasjon og gi dem kontroll over egen livssituasjon må derfor føres med stor kraft også i aidssammenheng.

Her hjemme bringer media grundig dokumentasjon om hiv/aids epidemien. Bevisstheten øker, og vi tvinges til å forholde oss til denne enorme utfordringen. Regjeringen vil gjøre kampen mot hiv/aids til en hovedsak i sitt utviklingssamarbeid. Jeg er glad for at det er bred enighet i Stortinget om dette.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Einar Steensnæs (KrF): Utviklingsministeren var i sitt innlegg ganske kort innom omleggingen av næringslivsordningene. Der var det jo en korrespondanse og også en høring i komiteen når det gjelder overføring av låneportefølje fra NORAD til NORFUND, som skapte en avklaring, men også en klar innramning som forutsetning for denne overføringen. Og der er det et klart flertall bak innramningen, nemlig for det første at fattigdomsorienteringen i næringslivsordningene ikke skal svekkes, og for det andre at det ikke skal føre med seg økt binding av bistanden.

Nå var Regjeringens forslag i budsjettproposisjonen å heve inntektsgrensen per capita, slik at også høyere middelinntektsland ble inkludert i næringslivsordningen. Et slikt grep vil selvfølgelig føre til en svekket fattigdomsorientering, og kan derfor ikke være i overensstemmelse med det flertallet her har forutsatt. Jeg vil gjerne at utviklingsministeren bekrefter at inntektsgrensen for næringslivsordningene ikke vil bli endret som følge av denne innramningen fra flertallets side.

Statsråd Anne Kristin Sydnes: Når det gjelder endringene i næringslivsordningene, er jeg som sagt veldig glad for at vi er enige om de omlegningene og forenklingene som foreslås. Disse ordningene vil gi økt slagkraft. De vil også bidra til at flere selskaper kan samarbeide med oss gjennom disse ordningene. Til nå har man nesten måttet være professor i næringslivsordninger for å kunne forstå disse ordningene. Det ønsker vi å komme bort fra.

Når det gjelder fattigdomsorienteringen og profilen også på denne del av virkemiddelapparatet i utviklingsarbeidet, er vi helt på linje her, og det er en retningslinje fra myndighetenes side som vi vil holde fast ved. Når det gjelder spørsmålet om binding, er det slik at vi arbeider jo for økt avbinding av bistanden internasjonalt, og den linjen vil selvfølgelig ligge fast.

Når det gjelder endringen i per capita-grensen, vil den bringe vår ordning på linje med ordninger i land det er naturlig å sammenlikne oss med, og også med tilsvarende ordninger i de multilaterale finansieringsinstitusjonene. Det er ikke slik at man fordi man inkluderer noen nye land på listen over land det er mulig å samarbeide med, f.eks. svekker fattigdomsprofilen. Det er dessverre nok av fattigdom å ta av, også i land som nå kan komme i betraktning under en noe utvidet per capita-grense. Men praksis for arbeidet på dette området vil i stor grad ligge fast, og det gjør også våre forventninger til fattigdomsorienteringen.

Lisbet Rugtvedt (SV): I et innlegg i Dagens Næringsliv den 23. mai i år viste statssekretær Vidar Ovesen til beregninger fra NORAD, hvor det går fram at 40 pst. av de samlede bistandsbevilgningene i 1995 og 1996 ble brukt til kjøp av varer og tjenester produsert i Norge. Dette virker foruroligende, etter SVs oppfatning. Målet må jo være at flest mulig av bistandskronene skal gå direkte til fattigdomsbekjempelse.

Har bistandsministeren noen oppfatning av hvordan fordelingen av midler er i dagens bistandsbudsjett, og ser bistandsministeren det som et mål å få andelen av midler som går tilbake til Norge, ned?

Jeg er også interessert i å høre om utviklingsministeren har noe syn på fordelingen av midler når det gjelder næringsstatsingen spesielt. Er det mange av disse midlene som havner tilbake i Norge?

Statsråd Anne Kristin Sydnes: Når det gjelder de tallene som ble referert i et innlegg i avisen tidligere i år, i mai, refererer de seg til, så vidt jeg kan huske, noen spesifikke undersøkelser som er gjort noen år tilbake, så de er nok ikke helt representative for dagens situasjon.

Det er ikke noe mål i seg selv at bistandskroner skal komme tilbake til norske aktører. Tvert imot er det et mål å bidra til fattigdomsreduksjon. Vi vet at f.eks. det å kunne benytte seg av lokale aktører, herunder næringslivsaktører, i landene vi samarbeider med, bidrar til økt fattigdomsreduksjon. Det er heller ikke noe mål i seg selv at man ikke skal samarbeide f.eks. med norske næringslivsaktører der de kan gjøre en god innsats. Der hvor kjøp av norske varer og tjenester eventuelt er det som er mest egnet for å nå en spesiell målsetting i fattigdomsreduksjonsarbeidet, må selvsagt det også komme i betraktning.

Einar Steensnæs (KrF): Bare en presisering fra min side. Når Regjeringen i proposisjonen foreslår å heve inntektsgrensen innen næringslivsordningene fra 3 035 US-dollar til 5 295 US-dollar, betyr det at en nå får inkludert de såkalte høyere middelinntektslandene i ord-

ningen, dvs. Mexico, Brasil og Chile, for å nevne noen. Mener statsråden at det å inkludere disse i næringslivsordningene er i overensstemmelse med det som er flertallsmerknaden, nemlig at fattigdomsorienteringen innenfor næringslivsordningene ikke skal svekkes?

Statsråd Anne Kristin Sydnes: For å gjenta og presisere det jeg sa i sted på dette området: Ja, jeg bekrefter det. Vi mener at fattigdomsorienteringen ikke skal svekkes. Tvert imot, alle instrumentene vi har på det bistandsfaglige området, skal bidra til det overordnede mål, nemlig å redusere fattigdom – så også NORFUNDS aktiviteter.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Hill-Marta Solberg (A): Statsbudsjettet for neste år har en klar profil, som viser vilje til å ta medansvar og vise internasjonal solidaritet. Dette er klare verdivalg fra Regjeringen, og profilen er like tydelig også etter budsjettavtalen mellom Arbeiderpartiet og sentrumspartiene. Avtalen bekrefter hovedskillene i norsk politikk. Dette kommer også til syne i utenrikspolitikken. I motsetning til Fremskrittspartiet mener vi, og flertallet, at solidaritet og kravene til fordeling ikke kan stanse ved Norges grenser.

Jeg vil i mitt innlegg fokusere på tre viktige elementer i Norges internasjonale engasjement: europapolitikken, vårt forhold til Russland og solidaritet med verdens fattigste. Disse tre elementene står sentralt i budsjettet for neste år.

La meg begynne med europapolitikken. Europas framtid er også Norges framtid. Våre politiske, sikkerhetspolitiske og økonomiske interesser er nært og direkte knyttet til Europa. Europa er inne i en omformingsprosess som sannsynligvis savner sidestykke i historien. Blokkdeling og motsetninger er erstattet med samarbeid, og i disse dager pågår et viktig EU-møte i Nice. Det forventes at man her vil komme til enighet om en ny traktat, og man vil legge det nødvendige grunnlag for å kunne ta imot nye medlemsland.

EU-utvidelsen vil endre europapakartet. Om noen få år kan EU komme til å omfatte de fleste europeiske land. Fordi Norge er avhengig av en stabil utvikling i Europa, er det viktig at vi støtter opp om utvidelsesprosessen. Regjeringen Stoltenberg viser at den ønsker å ta et aktivt medansvar for den stabilitetspolitikken utvidelsen av EU innebærer, og gjør det gjennom en handlingsplan i forhold til søkerlandene. Komiteflertallet gir i den sammenheng uttrykk for betydningen av å styrke støtten til de baltiske land.

Arbeiderpartiet vil at Norges samarbeid med Russland skal være en prioritert oppgave. Knappt noe sted i verden finner vi en velstandskløft maken til den vi har over grensen mellom våre to land. Dette kan vi ikke slå oss til ro med.

Budsjettet inneholder en opptrapping av støtten til Sentral- og Øst-Europa. En økning på 60 pst. viser at Regjeringen holder løftene om en sterkere innsats, spesielt overfor Russland. Politikken overfor Russland er en integrert del av europapolitikken. Også EU trapper opp

sitt samarbeid med Russland. Vi må være aktive overfor EU for å sikre at de norske prioriteringene kommer med. Her blir den videre oppfølgingen av EUs nordlige dimensjon svært viktig.

Kampen mot fattigdom må stå øverst på vår dagsorden. Budsjettet innebærer en kraftig satsing på bistand til de fattigste i verden. En økning på 1,5 milliard kr til bistand er – målt i kroner – en rekordstor økning fra ett år til neste. Aldri har det blitt bevilget mer til norsk bistand.

Vi er konkrete – vi setter barn og unge først. Neste år går 200 mill. kr til den globale vaksinealliansen. De neste fem årene skal vi bruke til sammen 1 milliard kr til vaksiner og en bedre helse for verdens fattigste barn, barn som uten vår konkrete innsats ville dødd. Alle norske barn vaksineres – 30 millioner barn i den fattige verden får ikke vaksine, og 3 millioner av dem vil dø hvert år av sykdommer de kunne vært beskyttet mot.

I dag er det en uke siden Verdens AIDS-dag ble markert. 12 millioner barn har blitt foreldreløse på grunn av aidsepidemien. I 2010 regner man nå med at dette tallet vil ha steget til 44 millioner barn. Helsepersonell og lærere dør ut, og arbeidsplassene blir stående tomme. Samfunn står i fare for å legges øde. Dette er en sosial, økonomisk og politisk katastrofe, men først og fremst er det også en menneskelig tragedie. Alle krefter må mobiliseres og engasjere seg i kampen mot denne dødelige sykdommen.

Dette budsjettets markante styrking av innsatsen for barns helse og kampen mot hiv og aids er eksempler på god og konkret langsiktig støtte til de fattigste.

Haakon Blankenborg (A): Eg begynte i dag eit tidlegare innlegg med å konstatere at i debattar som denne er stort sett alle samla om felles grunnhaldningar, unntatt Framstegspartiet. Eg visste ikkje at eg skulle bli så sannspådd som eg fekk syn for etter å ha høyrte på kva Framstegspartiet har sagt i løpet av dagen, dels i samband med budsjettet og prioriteringane i budsjettet. Endå verre er det at Framstegspartiet har gått til angrep på norsk utanriksteneste, norske friviljuge organisasjonar, stort sett alle, og kanskje aller verst at Framstegspartiet i dag usminka har gitt si støtte til nokre av dei verste diktatura som vi har sett rundt omkring i verda. Det var Francos Spania og Pinochets Chile. Begge to vart av Framstegspartiet sett på som redningsmenn for sine land. Asylsøklarar er sett på som bekvemleghetsflyktningar som burde dra heim att og vere med og bygge landet, dei landa dei har flykta frå, f.eks. Chile. Dei mange tusen chilendarar som kom til Norge, er i Framstegspartiet sine auge nettopp bekvemleghetsflyktningar som burde ha drege tilbake. Og alle vi andre veit kva slags system det var dei hadde å dra tilbake til. Det var terrorregime av verste sort, som ingen, så vidt eg kan sjå i dag, vil forsvare – kanskje bortsett frå Framstegspartiet og dei som aktivt støttar regimet i Chile.

No er ikkje Framstegspartiet på plass her i salen, fordi dei er aktive i andre salar i byen i dag. Men eg synest det er viktig at vi frå alle andre parti markerer at dette er ein politikk som skil Framstegspartiet grunnleggjande frå

(Blankenborg)

alle andre. Dessutan klarar Framstegspartiet i dag å markere støtte til militærdiktaturet i Sør-Korea – akkurat den dagen då Kim Dae Jung kjem til Oslo for å ta imot Nobels fredspris, ein som har kjent diktaturet og dei totalitære maktene meir på kroppen enn nokon andre, som seks gonger er trua på livet og ved eit mirakel er berga, som har 16 år i fengsel eller husarrest – det vere seg frå kommunistregimet eller frå nord, men mest frå sitt eige regime i sør, militærregimet, som Framstegspartiet støtta heilhjarta her i dag som redningsmenn for Sør-Korea.

Eg synest at vi no like før utdelinga av Nobels fredspris kan markere akkurat dette med Sør-Korea og Kim Dae Jung, og markere tydelegare enn vi har gjort tidlegare, at Framstegspartiet er det einaste partiet som klart og tydeleg og utan omsveip har støtta diktatur og overgrep mot demokrati og fridomskjemparar verda over. Men først og fremst markerer Framstegspartiet det no ved at dei utan atterhald har gitt si støtte til dei som prøvde å ta livet av han som skal få Nobels fredspris om eit par dagar. Dette markerer meir enn noko anna Framstegspartiet sin spesielle posisjon i norsk politikk.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 1097)

S a k n r . 3

Innstilling frå utanrikskomiteen om endringar på statsbudsjettet for 2000 under kapittel administrerte av Utanriksdepartementet (Innst. S. nr. 73 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 29 (2000-2001))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1112)

S a k n r . 4

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke om eksport av forsvarsmateriell fra Norge i 1999 (Innst. S. nr. 49 (2000-2001), jf. St.meld. nr. 45 (1999-2000))

Lisbet Rugtvedt (SV): Bare et kort innlegg. SV har en merknad i innstillingen til denne saken hvor vi peker på at vi ikke ser det som naturlig at Norge skal eksportere forsvarsmateriell til Tyrkia med den menneskerettighets-situasjon,mmen som fortsatt preger landet. SV mener

at det å si prinsipielt nei til eksport av våpen og forsvarsmateriell til Tyrkia, er en svært egnet måte til å si fra at vi ikke aksepterer deres politikk overfor kurdere, at vi ikke aksepterer bombing av sivilbefolkning i grenseområdene ved Iran, at vi ikke aksepterer mangelen på ytringsfrihet og heller ikke tortur i tyrkiske fengsler.

For noen dager siden hadde utenrikskomiteen og heller ikke anledning til å møte representanter for Kurdistan National Congress. De kunne fortelle at under det kurdiske partiet HADEPs kongress for kort tid siden, grep politiet inn mot en tysk-kurdisk politiker som holdt hilningstale på kurdisk. Politikeren måtte slå over på tysk. Kurdisk er fremdeles et ulovlig språk i offentlige sammenhenger i Tyrkia.

Norge har beklaget norske myndigheters håndtering av samer og tatere. La oss nå slippe å måtte beklage at Norge ikke gjør hva vi kan for å stanse andre lands overgrep mot sine minoriteter.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 1113)

S a k n r . 5

Innstilling fra utenrikskomiteen om overenskomster inngått med fremmede makter i 1998 (Innst. S. nr. 41 (2000-2001))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1113)

S a k n r . 6

Innstilling fra utenrikskomiteen om samtykke til at Norge deltar i den femte kapitalpåfyllingen i Det internasjonale fondet for jordbruksutvikling (IFAD) (Innst. S. nr. 40 (2000-2001), jf. St.prp. nr. 10 (2000-2001))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 1114)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi er da klare for votering.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

I

På Svalbardbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
1		Svalbard kirke		
	1	Driftsutgifter	1 625 000	
2		Tilskudd til Svalbardrådet og kulturelle formål m.m.		
	70	Tilskudd til velferdsarbeid på Svalbard	960 000	
	71	Tilskudd til Svalbardrådet	1 840 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5		Sysselemanden (jf. kap. 3005)		
	1	Driftsutgifter	17 763 000	
6		Sysselemandens transporttjeneste (jf. kap. 3006)		
	1	Driftsutgifter	44 500 000	
7		Tilfeldige utgifter		
	1	Driftsutgifter	4 008 000	
9		Kulturminnetiltak		
	1	Driftsutgifter	2 050 000	
11		Bergmesteren (jf. kap. 3011)		
	1	Driftsutgifter	1 530 000	
17		Refusjon til Norsk Polarinstittutt		
	50	Refusjon	2 450 000	
18		Fyr og radiofyr		
	1	Driftsutgifter	3 200 000	
20		Statens bygninger i Longyearbyen (jf. kap. 3020)		
	1	Driftsutgifter	10 947 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 875 000	
22		Ligningsforvaltningen for Svalbard		
	1	Driftsutgifter	1 600 000	
		Totale utgifter		94 348 000
I n n t e k t e r				
3005		Sysselemanden (jf. kap. 5)		
	1	Diverse inntekter	200 000	
3006		Sysselemandens transporttjeneste (jf. kap. 6)		
	1	Leieinntekter	1 500 000	
3020		Statens bygninger i Longyearbyen (jf. kap. 20)		
	1	Inntekter	2 118 000	
3030		Skatter og avgifter		
	70	Skatter m.m	27 000 000	
	71	Utførselsavgift	800 000	
	72	Utmålsgebyr, årsavgift	1 500 000	
3035		Tilskudd fra statsbudsjettet		
	70	Tilskudd	61 230 000	
		Totale inntekter		94 348 000

II

*Om formues- og inntektsskatt til Svalbard for
inntektsåret 2001*

§ 1 Vedtakets anvendelsesområde

Dette vedtaket gjelder forskuddsutskrivning og endelig utskrivning av skatt på formue og inntekt for inntektsåret 2001 etter bestemmelsene i lov av 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

Skattepliktige som nevnt i skattebetalingsloven § 1, jf. § 2, og svalbardskatteloven § 5-1 første ledd, skal betale forskudd på formues- og inntektsskatt til Svalbard for inntektsåret 2001. Ved beregningen og innbetalingen gjelder bestemmelsene i dette vedtaket og i skattebetalingsloven.

§ 2 Skatt på formue

Skatt på formue beregnes etter disse satsene:

- a) Personlig skattepliktig og dødsbo:
 - 0,0 pst. av de første kr 140 000 antatt formue.
 - 0,9 pst. av de neste kr 400 000.
 - 1,1 pst. av det overskytende beløp.
- b) Sparebank, gjensidig forsikringselskap og samvirkeforetak:
 - 0,3 pst. av antatt formue.
- c) Selskap og sammenslutning som nevnt i selskapskatteloven § 1-2 siste punktum:
 - 0,0 pst. av de første kr 10 000 antatt formue.
 - 0,3 pst. av overskytende beløp.

§ 3 Skatt på inntekt

Skatt på inntekt beregnes etter disse satsene:

- a) Inntekt som skattlegges ved ligning etter svalbardskatteloven § 3-1:
 - 10 pst. av alminnelig inntekt.
 - Personlige skattytere skal ha et fradrag i alminnelig inntekt på kr 10 000.
- b) Inntekt som skattlegges ved lønnstrekk etter svalbardskatteloven § 3-2:
 - 6 pst.

§ 4 Avrundingsregler

Ved beregning av skatt ved ligning avrundes antatt formue nedover til nærmeste hele 1 000 kroner, og inntekt avrundes nedover til nærmeste hele 100 kroner.

Ved beregning av skatt ved lønnstrekk avrundes inntekten nedover til nærmeste hele krone.

§ 5 Kapitalavkastningsraten for fastsetting av personinntektsdel av nærings- og selskapsinntekt (deling)

Kapitalavkastningsraten som nevnt i skatteloven § 60 annet ledd, jf. svalbardskatteloven § 3-1, skal være den samme som Stortinget har vedtatt skal gjelde på det norske fastlandet.

§ 6 Normalrentesatsen for rimelig lån i arbeidsforhold

Normalrentesatsen som nevnt i skatteloven § 42 c annet ledd, jf. svalbardskatteloven § 3-1, skal være den samme som Stortinget har vedtatt skal gjelde på det norske fastlandet.

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2001 kan bestille varer for inntil kr 3 000 000 utover den totale bevilgningen som er gitt under kap. 5 post 1 på Svalbardbudsjettet.

IV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2001 kan overskride bevilgningen under kap. 5 post 1 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3005 post 2 og bevilgningen under kap. 6 post 1 tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap. 3006 post 2.

V

Om avgift av kull som utføres fra Svalbard for budsjetterminen 2001

For budsjetterminen 2001 skal det svares avgift til statskassen av kull som utføres fra Svalbard, etter en sats på 1 pst. av verdien for de første 100 000 tonn, og deretter etter satser fallende med 0,1 pst. av verdien for hvert ytterligere 100 000 tonn.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det framsatt i alt 4 forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Siri Frost Sterri på vegne av Høyre
- forslagene nr. 2 og 4, fra Lisbet Rugtvedt på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 3, fra Lisbet Rugtvedt på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre

Presidenten vil først la votere over rammeuavhengige mindretallsforslag.

Fridtjof Frank Gundersen – til stemmeforklaring.

Fridtjof Frank Gundersen (Frp): Vi har ikke noe eget forslag, siden vårt forslag faller utenfor rammen og derfor ikke skal voteres over. Vi vil da stemme mot innstillingens I og mot SVs og Høyres forslag.

Når det gjelder de andre romertallene, vil vi stemme mot II, VIII, XIII, XV og XVI.

Presidenten: Det voteres da først over forslag nr. 4, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å legge fram en revidert gjeldsplan hvor det tas sikte på å ettergi fordringer på vanskeligstilte mellominntektsland.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 3, fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede ordninger for å legge til rette for at norske frivillige organisasjoner kan øke sin aktivitet i forhold til EU/EØS, herunder muligheten for å opprette et kontor for norske organisasjoner i Brussel.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre ble med 68 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.29.52)

Presidenten: Det skal nå votes over rammeområde 4.

Her foreligger det alternative forslag fra Høyre og Sosialistisk Venstreparti. Det er forslagene nr. 1 og 2. Vi voterer først over forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	327 292 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 697 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	32 320 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	773 590 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 715 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenriktjenesten		
	1	Driftsutgifter	137 547 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	5 300 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser i utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 000 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	621 643 000	
	71	Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	194 856 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	119 040 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	158 060 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	188 415 000	
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	94 800 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
150		Bistand til prioriterte land og regioner		
	70	Bistand til Afrika, <i>kan overføres</i>	1 540 000 000	
	71	Bistand til Asia, <i>kan overføres</i>	370 000 000	
	72	Bistand til Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	127 000 000	
	73	Bistand til Midtøsten, <i>kan overføres</i>	170 000 000	
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid		
	1	Driftsutgifter	13 500 000	
	50	Fredskorpset	19 000 000	
	70	Tilskudd til opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	54 000 000	
	71	Tilskudd via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	775 000 000	
	72	Tilskudd til kompetansebygging i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	205 000 000	
	73	Tilskudd til kulturtiltak i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
155		Miljø og naturressursforvaltning		
	70	Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	310 000 000	
156		Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157)		
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	57 000 000	
	71	NORFUND – Tilskudd til tapsavsetning ved investeringer i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	56 250 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	412 000 000	
158		Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring		
	1	Driftsutgifter	90 000 000	
	70	Tilskudd til forskning om utviklingsspørsmål, <i>kan overføres</i>	52 500 000	
159		Tilskudd til ymse hjelpetiltak		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	40 466 000	
161		Generelle bidrag – FN-organisasjoner		
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	2 229 500 000	
163		Generelle bidrag – finansinstitusjoner		
	70	Innskudd i finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	1 091 500 000	
164		Generelle bidrag – andre organisasjoner		
	70	Tilskudd til andre organisasjoner	74 500 000	
165		Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi)		
	1	Driftsutgifter	3 100 000	
	70	Tilskudd til multi-bi-samarbeid, <i>kan overføres</i>	349 000 000	
166		Gjeldslettetiltak		
	70	Tilskudd til gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
190		Humanitær bistand ved naturkatastrofer		
	70	Tilskudd ved naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak		

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	1	Driftsutgifter	1 300 000	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak, <i>kan overføres</i>	1 238 000 000	
192		Fred, forsoning og demokrati		
	1	Driftsutgifter	2 500 000	
	70	Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, <i>kan overføres</i>	98 000 000	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	795 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
195		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	797 119 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa, <i>kan overføres</i>	369 900 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	63 800 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	61 230 000	
972		Internasjonale investeringstiltak		
	71	Tilskudd til Nordisk Prosjektportfond	4 084 000	
1471		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	112 121 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		14 946 823 000
I n n t e k t e r				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	9 300 000	
	4	Leieinntekter	1 571 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	3 811 000	
3157		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 157)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	15 527 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	10 617 000	
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	3 229 000	
		Totale inntekter		52 515 000

II

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn

og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling. Garantiorrdningen begrenses til

import fra Norges prioriterte samarbeidsland og de minst utviklede land. Ordningen begrenses videre til å gjelde produkter som omfattes av det norske tollpreferansesystem (GSP) for import fra utviklingsland, og til etablering av nye handelsforbindelser.

III

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen kan samtykke i at den norske stat påtar seg garantiansvar for inntil 1 200 mill. kroner for utstillinger som planlegges i løpet av budsjettåret.

IV

Fullmakt til å regulere utetilleggene

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 i samråd med Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet kan foreta regulering av utetilleggene for tjenestemenn ved utenriksstasjonene i budsjetterminen som følge av endring av priser, valutakurser, beskatning og regulativlønn, eller andre forhold av betydning for fastsettelse av utetillegg.

V

Fullmakt til å anmode om bistand fra SAS

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan anmode om bistand fra SAS til evakuering av

norske borgere i kriserammede land i de tilfeller og på de betingelser som er inntatt i egne retningslinjer, jf. St.prp. nr. 1 (1980-1981).

VI

Fullmakt til å overføre tjenestemenn til utetjeneste

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan sende ut personell til utenriksstasjonene for periodisk å styrke administrasjonen av nærmere spesifiserte bistandstiltak. Merutgiftene dekkes mot tilsvarende innsparing under kap. 159 post 70.

VII

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

VIII

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan foreta bestilling av varer m.m. utover rammen av bevilgningene med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
150		Bistand til prioriterte land og regioner	
	70	Bistand til Afrika	180
	71	Bistand til Asia	60
	72	Bistand til Mellom-Amerika	30
161		Generelle bidrag FN-organisasjoner	
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	25
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak	25
192		Fred, forsoning og demokrati	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land	20

IX

Tilsagnsfullmakt

A. ODA-bistand

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid	
	72.15	Tilskudd til institusjonsutvikling i utviklingsland	80
155		Miljø- og naturressursforvaltning	
	70	Tilskudd til miljø- og naturressursforvaltning	450
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling	
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak	100
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500

B. Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn på 250 mill. kroner for ordninger under

kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak, post 70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa.

X

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om omdisponering av bevilgningene mellom postene under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling.

XI

Fullmakt om bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om bruk av opptjente rentemidler på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi- og samfinansieringsprosjekter etter avtale med den enkelte multilaterale organisasjon.

XII

Fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001:

1. kan treffe beslutning om bruk av midler under kap. 159 med inntil 2 mill. kroner pr. tiltak. Beslutning om bruk av midler utover dette beløp og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen. Fullmakten gjelder dog ikke overføringer til kapitlene under programkategori 03.00 (kap. 140, 141, 142 og 143), jf. dog vedtak VI og tekst under kap. 142 og 143 post 1 Driftsutgifter.
2. i samråd med Finansdepartementet kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner årlig. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak post 70.
3. kan overskride bevilgningen under kap. 159 mot tilsvarende salgsinntekter under kap. 3159 Salgsinntekter bistandseiendommer post 1 Salgsinntekter og at ubenyttet merinntekt under kap. 3159 post 1 medregnes ved beregning av overført beløp under kap. 159 post 70 Tilskudd, *kan overføres*.

XIII

Ettergivelse av statlige fordringer på utviklingsland

Stortinget samtykker i at Kongen i 2001 i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen kan ettergi fordringer på utviklingsland for inntil 1 500 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje. Samlet kan det ut fra gjeldsplanen ettergis fordringer innenfor en total ramme på 1 266 mill. kroner under gammel almin-

nelig ordning, og innenfor en total ramme på 1 907 mill. kroner under den gamle særordningen for utviklingsland. Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIV

Salg av bistandseiendommer

Stortinget samtykker i at salgsinntekter ved salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen, fordeles forholdsmessig mellom kap. 5445 Statsbygg, post 49 Salg av eiendommer og kap. 3159 Salgsinntekter bistandseiendommer, post 1 Salgsinntekter ut fra gjenværende år av fastsatt avskrivningstid. For bruk av salgsinntektene innenfor bistandsbudsjettet vises det til forslag til fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak ovenfor.

XV

Refusjon fra andre statsinstitusjoner

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD i 2001 kan overskride bevilgningen under kap. 101 Utenriksstasjonene, kap. 102 Særavtale i utenriktjenesten og kap. 142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene mot merinntekt som følge av refusjon fra andre statsinstitusjoner under kap. 3101 Utenriksstasjonene og kap. 3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 5 Refusjon spesialutsendinger m.m.

XVI

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2001 kan gi GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirkosomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til risikoavsetningsfond. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 1, fra Høyre. Forslaget lyder:

«I

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	327 292 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 697 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	30 820 000	
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	773 590 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 715 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenriktjenesten		
	1	Driftsutgifter	137 547 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	5 300 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser i utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 000 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	621 643 000	
	71	Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	194 856 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	119 040 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	158 060 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	188 415 000	
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	94 800 000	
150		Bistand til prioriterte land og regioner		
	70	Bistand til Afrika, <i>kan overføres</i>	1 443 500 000	
	71	Bistand til Asia, <i>kan overføres</i>	370 000 000	
	73	Bistand til Midtøsten, <i>kan overføres</i>	170 000 000	
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid		
	1	Driftsutgifter	13 500 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	50	Fredskorpset	19 000 000	
	70	Tilskudd til opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	54 000 000	
	71	Tilskudd via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	740 000 000	
	72	Tilskudd til kompetansebygging i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	205 000 000	
	73	Tilskudd til kulturtiltak i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
155		Miljø og naturressursforvaltning		
	70	Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	310 000 000	
156		Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157)		
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	57 000 000	
	71	NORFUND – Tilskudd til tapsavsetning ved investeringer i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	56 250 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	437 000 000	
158		Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring		
	1	Driftsutgifter	90 000 000	
	70	Tilskudd til forskning om utviklingsspørsmål, <i>kan overføres</i>	52 500 000	
159		Tilskudd til ymse hjelpetiltak		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	40 466 000	
161		Generelle bidrag – FN-organisasjoner		
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	2 249 500 000	
163		Generelle bidrag – finansinstitusjoner		
	70	Innskudd i finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	1 091 500 000	
164		Generelle bidrag – andre organisasjoner		
	70	Tilskudd til andre organisasjoner	74 500 000	
165		Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi)		
	1	Driftsutgifter	3 100 000	
	70	Tilskudd til multi-bi-samarbeid, <i>kan overføres</i>	349 000 000	
166		Gjeldslettetiltak		
	70	Tilskudd til gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
190		Humanitær bistand ved naturkatastrofer		
	70	Tilskudd ved naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak		
	1	Driftsutgifter	1 300 000	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak, <i>kan overføres</i>	1 238 000 000	
192		Fred, forsoning og demokrati		
	1	Driftsutgifter	2 500 000	
	70	Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, <i>kan overføres</i>	98 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	775 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	
195		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	857 119 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogram med Sentral- og Øst-Europa, <i>kan overføres</i>	569 900 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	43 800 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	61 230 000	
972		Internasjonale investeringstiltak		
	71	Tilskudd til Nordisk Prosjekteksportfond	4 084 000	
1471		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	112 121 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		14 946 823 000
I n n t e k t e r				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	9 300 000	
	4	Leieinntekter	1 571 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	3 811 000	
3157		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 157)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitut (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	15 527 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	10 617 000	
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	3 229 000	
		Totale inntekter.....		52 515 000

II

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling. Garantiordegnen begrenses til import fra Norges prioriterte samarbeidsland og de minst utviklede land. Ordningen begrenses videre til å gjelde

produkter som omfattes av det norske tollpreferansesystem (GSP) for import fra utviklingsland, og til etablering av nye handelsforbindelser.

III

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen kan samtykke i at den norske stat påtar seg garantiansvar for inntil 1 200 mill. kroner for utstillinger som planlegges i løpet av budsjettåret.

IV

Fullmakt til å regulere utetilleggene

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 i samråd med Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet kan foreta regulering av utetilleggene for tjenestemenn ved utenriksstasjonene i budsjetterminen som følge av endring av priser, valutakurser, beskatning og regulativlønn, eller andre forhold av betydning for fastsettelse av utetillegg.

V

Fullmakt til å anmode om bistand fra SAS

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan anmode om bistand fra SAS til evakuering av norske borgere i kriserammede land i de tilfeller og på de betingelser som er inntatt i egne retningslinjer, jf. St.prp. nr. 1 (1980-1981).

VI

Fullmakt til å overføre tjenestemenn til utetjeneste

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan sende ut personell til utenriksstasjonene for periodisk å styrke administrasjonen av nærmere spesifiserte bistandstiltak. Merutgiftene dekkes mot tilsvarende innsparing under kap. 159 post 70.

VII

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

VIII

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan foreta bestilling av varer m.m. utover rammen av bevilgningene med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
150		Bistand til prioriterte land og regioner	
	70	Bistand til Afrika	180
	71	Bistand til Asia	60
	72	Bistand til Mellom-Amerika	30
161		Generelle bidrag FN-organisasjoner	
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	25
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	25
192		Fred, forsoning og demokrati	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land ...	20

IX

Tilsagnsfullmakt

A. ODA-bistand

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid	
	72.15	Tilskudd til institusjonsutvikling i utviklingsland	80
155		Miljø- og naturressursforvaltning	
	70	Tilskudd til miljø- og naturressursforvaltning	450
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling	
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak	100
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500

B. Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn på 250 mill. kroner for ordninger under kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak, post 70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa.

X

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om omdisponering av bevilgningene mellom postene under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling.

XI

Fullmakt om bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om bruk av opptjente rentemidler på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multibi- og samfinansieringsprosjekter etter avtale med den enkelte multilaterale organisasjon.

XII

Fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001:

1. Kan treffe beslutning om bruk av midler under kap. 159 med inntil 2 mill. kroner pr. tiltak. Beslutning om bruk av midler utover dette beløp og inntil 6 mill. kroner treffes av Kongen. Fullmakten gjelder dog ikke overføringer til kapitlene under programkategori 03.00 (kap. 140, 141, 142 og 143), jf. dog vedtak VI og tekst under kap. 142 og 143 post 1 Driftsutgifter.
2. I samråd med Finansdepartementet kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner årlig. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak post 70.
3. Kan overskride bevilgningen under kap. 159 mot tilsvarende salgsinntekter under kap. 3159 Salgsinntekter bistandseiendommer post 1 Salgsinntekter og at ubenyttet merinntekt under kap. 3159 post 1 medregnes ved beregning av overført beløp under kap. 159 post 70 Tilskudd, *kan overføres*.

XIII

Ettergivelse av statlige fordringer på utviklingsland

Stortinget samtykker i at Kongen i 2001 i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen kan ettergi fordringer på utviklingsland for inntil 1 500 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje. Samlet kan det ut fra gjeldsplanen ettergis fordringer innenfor en total ramme på 1 266 mill. kroner under gammel alminnelig ordning, og innenfor en total ramme på 1 907 mill. kroner under den gamle særordningen for utviklingsland. Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIV

Salg av bistandseiendommer

Stortinget samtykker i at salgsinntekter ved salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen, fordeles forholdsmessig mellom kap. 5445 Statsbygg post 49 Salg av eiendommer og kap. 3159 Salgsinntekter bistandseiendommer post 1 Salgsinntekter ut fra gjenværende år av fastsatt avskrivningstid. For bruk av salgsinntektene innenfor bistandsbudsjettet vises det til forslag til fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak ovenfor.

XV

Refusjon fra andre statsinstitusjoner

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD i 2001 kan overskride bevilgningen under kap. 101 Utenriksstasjonene, kap. 102 Særavtale i utenrikstjenesten og kap. 142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene mot merinntekt som følge av refusjon fra andre statsinstitusjoner under kap. 3101 Utenriksstasjonene og kap. 3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 5 Refusjon spesialutsendinger m.m.

XVI

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2001 kan gi GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirkomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til risikoavsetningsfond. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre ble med 88 mot 14 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.30.27)

Komiteen hadde innstillet:

Rammeområde 4

I

På statsbudsjettet for 2001 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
100		Utenriksdepartementet		
	1	Driftsutgifter	327 292 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 697 000	
	70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
	71	Diverse tilskudd	27 320 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)		
	1	Driftsutgifter	773 590 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 715 000	
	70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
102		Særavtale i utenrikstjenesten		
	1	Driftsutgifter	137 547 000	
103		Regjeringens fellesbevilgning for representasjon		
	1	Driftsutgifter	5 300 000	
104		Kongefamiliens offisielle reiser i utlandet		
	1	Driftsutgifter	8 000 000	
115		Presse-, kultur- og informasjonsformål		
	1	Driftsutgifter	19 875 000	
	70	Tilskudd til presse, kultur- og informasjonsformål, <i>kan overføres</i>	36 785 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	621 643 000	
	71	Låne- og tilskuddsordningen under EØS-avtalen, <i>kan overføres</i>	194 856 000	
140		Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen		
	1	Driftsutgifter	119 040 000	
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)		
	1	Driftsutgifter	158 060 000	
142		NORADs administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	188 415 000	
	42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
143		Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene		
	1	Driftsutgifter	94 800 000	
150		Bistand til prioriterte land og regioner		
	70	Bistand til Afrika, <i>kan overføres</i>	1 540 000 000	
	71	Bistand til Asia, <i>kan overføres</i>	370 000 000	
	72	Bistand til Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	127 000 000	
	73	Bistand til Midtøsten, <i>kan overføres</i>	170 000 000	
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid		
	1	Driftsutgifter	13 500 000	
	50	Fredskorpset	19 000 000	
	70	Tilskudd til opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	54 000 000	
	71	Tilskudd via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	765 000 000	
	72	Tilskudd til kompetansebygging i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	205 000 000	
	73	Tilskudd til kulturtiltak i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	35 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
155		Miljø og naturressursforvaltning		
	70	Tilskudd til miljø og naturressursforvaltning, <i>kan overføres</i>	310 000 000	
156		Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157)		
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	57 000 000	
	71	NORFUND – Tilskudd til tapsavsetning ved investeringer i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	56 250 000	
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	412 000 000	
158		Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring		
	1	Driftsutgifter	90 000 000	
	70	Tilskudd til forskning om utviklingsspørsmål, <i>kan overføres</i>	52 500 000	
159		Tilskudd til ymse hjelpetiltak		
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	40 466 000	
161		Generelle bidrag – FN-organisasjoner		
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	2 229 500 000	
163		Generelle bidrag – finansinstitusjoner		
	70	Innskudd i finansinstitusjoner, <i>kan overføres</i>	1 091 500 000	
164		Generelle bidrag – andre organisasjoner		
	70	Tilskudd til andre organisasjoner	74 500 000	
165		Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi)		
	1	Driftsutgifter	3 100 000	
	70	Tilskudd til multi-bi-samarbeid, <i>kan overføres</i>	349 000 000	
166		Gjeldslettetiltak		
	70	Tilskudd til gjeldslettetiltak, <i>kan overføres</i>	350 000 000	
190		Humanitær bistand ved naturkatastrofer		
	70	Tilskudd ved naturkatastrofer, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak		
	1	Driftsutgifter	1 300 000	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flykningetiltak, <i>kan overføres</i>	1 238 000 000	
192		Fred, forsoning og demokrati		
	1	Driftsutgifter	2 500 000	
	70	Tilskudd til generelle tiltak for fred, forsoning og demokrati, <i>kan overføres</i>	98 000 000	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, <i>kan overføres</i>	775 000 000	
	72	Utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i>	1 700 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
195		Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)		
	21	Spesielle driftsutgifter	857 119 000	
197		Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak		
	70	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa, <i>kan overføres</i>	369 900 000	
	71	Fred og demokratitiltak (ikke-ODA-land), <i>kan overføres</i> ...	5 000 000	
	76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	43 800 000	
480		Svalbardbudsjettet		
	50	Tilskudd	41 230 000	
972		Internasjonale investeringstiltak		
	71	Tilskudd til Nordisk Prosjektportfond	4 084 000	
1471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471)		
	1	Driftsutgifter	112 121 000	
	50	Stipend	498 000	
		Totale utgifter		14 946 823 000
I n n t e k t e r				
3101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 101)		
	1	Gebyrer	9 300 000	
	4	Leieinntekter	1 571 000	
	5	Refusjon spesialutsendinger m.m.	3 811 000	
3157		Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 157)		
	70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
	71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	8 410 000	
4471		Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471)		
	1	Salgs- og utleieinntekter	15 527 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	10 617 000	
	4	Refusjon fra Svalbardbudsjettet	3 229 000	
		Totale inntekter.....		52 515 000

II

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi garantier innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar for inntil 50 mill. kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland, jf. omtale under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling. Garantiordningen begrenses til import fra Norges prioriterte samarbeidsland og de minst utviklede land. Ordningen begrenses videre til å gjelde produkter som omfattes av det norske tollpreferansesystem (GSP) for import fra utviklingsland, og til etablering av nye handelsforbindelser.

III

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen kan samtykke i at den norske stat påtar seg garantiansvar for inntil 1 200 mill. kroner for utstillinger som planlegges i løpet av budsjettåret.

IV

Fullmakt til å regulere utetilleggene

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 i samråd med Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet kan foreta regulering av utetilleggene for tjenestemenn ved utenriksstasjonene i budsjetterminen som følge av endring av priser, valutakurser, beskatning og regulativlønn, eller andre forhold av betydning for fastsettelse av utetillegg.

V

Fullmakt til å anmode om bistand fra SAS

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan anmode om bistand fra SAS til evakuering av norske borgere i kriserammede land i de tilfeller og på de betingelser som er inntatt i egne retningslinjer, jf. St.prp. nr. 1 (1980-1981).

VI

Fullmakt til å overføre tjenestemenn til utetjeneste

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan sende ut personell til utenriksstasjonene for periodisk å styrke administrasjonen av nærmere spesifiserte bistandstiltak. Merutgiftene dekkes mot tilsvarende innsparing under kap. 159 post 70.

VII

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap. 101/3101 Utenriksstasjonene og kap. 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 89 Agio/Disagio.

VIII

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan foreta bestilling av varer m.m. utover rammen av bevilgningene med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
150		Bistand til prioriterte land og regioner	
	70	Bistand til Afrika	180
	71	Bistand til Asia	60
	72	Bistand til Mellom-Amerika	30
161		Generelle bidrag FN-organisasjoner	
	70	Tilskudd til FN-organisasjoner	25
191		Menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	
	70	Tilskudd til menneskerettigheter, humanitær bistand og flyktningetiltak	25
192		Fred, forsoning og demokrati	
	71	Tilskudd til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land ...	20

IX

Tilsagnsfullmakt

A. ODA-bistand

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i

2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar med følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	mill. kroner
154		Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid	
	72.15	Tilskudd til institusjonsutvikling i utviklingsland	80
155		Miljø- og naturressursforvaltning	
	70	Tilskudd til miljø- og naturressursforvaltning	450
157		Næringsutvikling og økonomisk utvikling	
	70	Tilskudd til næringsutviklingstiltak	100
	72	Finansieringsordning for utviklingstiltak	1 500

B. Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan gi tilsagn om støtte innenfor en ramme for nye tilsagn på 250 mill. kroner for ordninger under kap. 197 Bistand til ikke-ODA-godkjente land og internasjonale miljøtiltak, post 70 Tilskudd til atomsikkerhetstiltak og samarbeidsprogrammet med Sentral- og Øst-Europa.

X

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om omdisponering av bevilgningene mellom postene under kap. 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling.

XI

Fullmakt om bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001 kan treffe beslutning om bruk av opptjente rentemidler på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multibi- og samfinansieringsprosjekter etter avtale med den enkelte multilaterale organisasjon.

XII

Fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2001:

1. kan treffe beslutning om bruk av midler under kap. 159 med inntil 2 mill. kroner pr. tiltak. Beslutning om bruk av midler utover dette beløp og inntil 6 mill. kroner

treffes av Kongen. Fullmakten gjelder dog ikke overføringer til kapitlene under programkategori 03.00 (kap. 140, 141, 142 og 143), jf. dog vedtak VI og tekst under kap. 142 og 143 post 1 Driftsutgifter.

2. i samråd med Finansdepartementet kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill. kroner årlig. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak post 70.
3. kan overskride bevilgningen under kap. 159 mot tilsvarende salgsinntekter under kap. 3159 Salgsinntekter bistandseiendommer post 1 Salgsinntekter og at ubenyttet merinntekt under kap. 3159 post 1 medregnes ved beregning av overført beløp under kap. 159 post 70 Tilskudd, *kan overføres*.

XIII

Ettergivelse av statlige fordringer på utviklingsland

Stortinget samtykker i at Kongen i 2001 i samsvar med kriteriene i gjeldsplanen kan ettergi fordringer på utviklingsland for inntil 1 500 mill. kroner under Garanti-Instituttet for Eksportkredits gamle portefølje. Samlet kan det ut fra gjeldsplanen ettergis fordringer innenfor en total ramme på 1 266 mill. kroner under gammel alminnelig ordning, og innenfor en total ramme på 1 907 mill. kroner under den gamle særordningen for utviklingsland. Fordringene verdsettes til bokført verdi pr. 31. desember 1997 etter tapsavsetninger.

XIV

Salg av bistandseiendommer

Stortinget samtykker i at salgsinntekter ved salg av bistandseiendommer som er finansiert over bistandsbudsjettet og som ikke er avskrevet i forhold til innlemmelse i husleieordningen, fordeles forholdsmessig mellom kap. 5445 Statsbygg, post 49 Salg av eiendommer og kap. 3159 Salgsinntekter bistandseiendommer, post 1 Salgsinntekter ut fra gjenværende år av fastsatt avskrivnings-tid. For bruk av salgsinntektene innenfor bistandsbudsjettet vises det til forslag til fullmakt under kap. 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak ovenfor.

XV

Refusjon fra andre statsinstitusjoner

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD i 2001 kan overskride bevilgningen under kap. 101 Utenriksstasjonene, kap. 102 Særavtale i utenriksstasjonen og kap. 142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene mot merinntekt som følge av refusjon fra andre

statsinstitusjoner under kap. 3101 Utenriksstasjonene og kap. 3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene, post 5 Refusjon spesialutsendinger m.m.

XVI

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 2001 kan gi GIEK fullmakt til å gi tilsagn om nye garantier innenfor en ramme for nye garantier og gammelt ansvar på 1 500 mill. kroner ved eksport til og investeringer i utviklingsland. Garantivirksomheten skal finne sted innenfor de rammer som Consensusavtalen setter. Virksomheten skal drives i balanse på lang sikt, gitt bevilgninger til risikoavsetningsfond. Nærings- og handelsdepartementet kan i samråd med Utenriksdepartementet gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av dette vedtak.

Presidenten: Det votes først over II, VIII, XIII, XV og XVI. Her har Fremskrittspartiet varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 88 mot 14 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 13.31.56)

Presidenten: Det votes så over I. Også her har Fremskrittspartiet varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 87 mot 14 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 13.32.21)

Presidenten: Det votes over de resterende romertallene. Det er III, IV, V, VI, VII, IX, X, XI, XII og XIV.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Komiteen hadde innstillet:

I statsbudsjettet for 2000 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
103		Regjeringas fellesløyving for representasjon	
	1	Driftsutgifter, vert auka med frå kr 5 200 000 til kr 7 400 000	2 200 000
116		Deltaking i internasjonale organisasjonar	
	70	Tilskot til internasjonale organisasjonar, vert auka med frå kr 590 496 000 til kr 630 496 000	40 000 000
140		Utanriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpa	

Kap.	Post	Formål	Kroner
	1	Driftsutgifter, vert auka med frå kr 114 400 000 til kr 116 100 000	1 700 000
141		Direktoratet for utviklingssamarbeid (NORAD)	
	1	Driftsutgifter, vert auka med frå kr 149 250 000 til kr 151 650 000	2 400 000
142		NORADs administrasjon av utanriksstasjonane	
	1	Driftsutgifter, vert auka med frå kr 185 825 000 til kr 187 025 000	1 200 000
143		Utanriksdepartementets administrasjon av utanriksstasjonane	
	1	Driftsutgifter, vert auka med frå kr 84 150 000 til kr 84 750 000	600 000
150		Utviklingshjelp til prioriterte land og regionar	
	73	Utviklingshjelp til Det palestinske område, kan overførast, vert auka med frå kr 135 000 000 til kr 155 000 000	20 000 000
161		Generelle stønader FN-organisasjonar	
	70	Tilskot til FN-organisasjonar, vert auka med frå kr 1 667 000 000 til kr 1 677 000 000	10 000 000
190		Humanitær hjelp ved naturkatastrofar	
	70	Tilskot ved naturkatastrofar, kan overførast, vert auka med frå kr 185 000 000 til kr 215 000 000	30 000 000
191		Menneskerettar, humanitær hjelp og flyktningetiltak, kan overførast, vert auka med frå kr 1 256 200 000 til kr 1 291 200 000	35 000 000
192		Fred, forsoning og demokrati	
	71	Tilskot til ODA-godkjente land på Balkan og andre ODA-godkjente OSSE-land, kan overførast, vert auka med frå kr 490 000 000 til kr 510 000 000	20 000 000
195		Tiltak for flyktningar i Noreg, godkjent som utviklingshjelp (ODA)	
	21	Spesielle driftsutgifter, vert redusert med frå kr 985 300 000 til kr 864 400 000	120 900 000

Presidenten: Fridtjof Frank Gundersen – til stemme-
forklaring.

Fridtjof Frank Gundersen (Frp): Nok en stemme-
forklaring!

Vi vil stemme for kap. 161 post 70, for kap. 191, for
kap. 192 post 71 og for kap. 195 post 21. Resten anbefal-
ler jeg Fremskrittspartiets gruppe å stemme imot.

Presidenten: Det voterer først over kap. 161 post 70,
kap. 191, kap. 192 post 71 og kap. 195 post 21.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voterer over de resterende kapitler
og poster. Fremskrittspartiet har varslet at de vil stemme
imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 87 mot 14 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.35.32)

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

St.meld. nr. 45 (1999-2000) – Om eksport av for-
varsmateriell fra Norge i 1999 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstillet:

Utenriksdepartementets forelegg for Stortinget om
overenskomster som er inngått med fremmede makter i
1998 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i at Norge deltar i den femte kapitalpåfyllingen i Det internasjonale fondet for jordbruksutvikling (IFAD) for årene 2000-2002 med til sammen 145 185 200 kroner.

Presidenten: Her har Fremskrittspartiet varslet at de vil å stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 88 mot 14 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.36.37)

*S a k n r . 7**Referat*

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 13.35.
